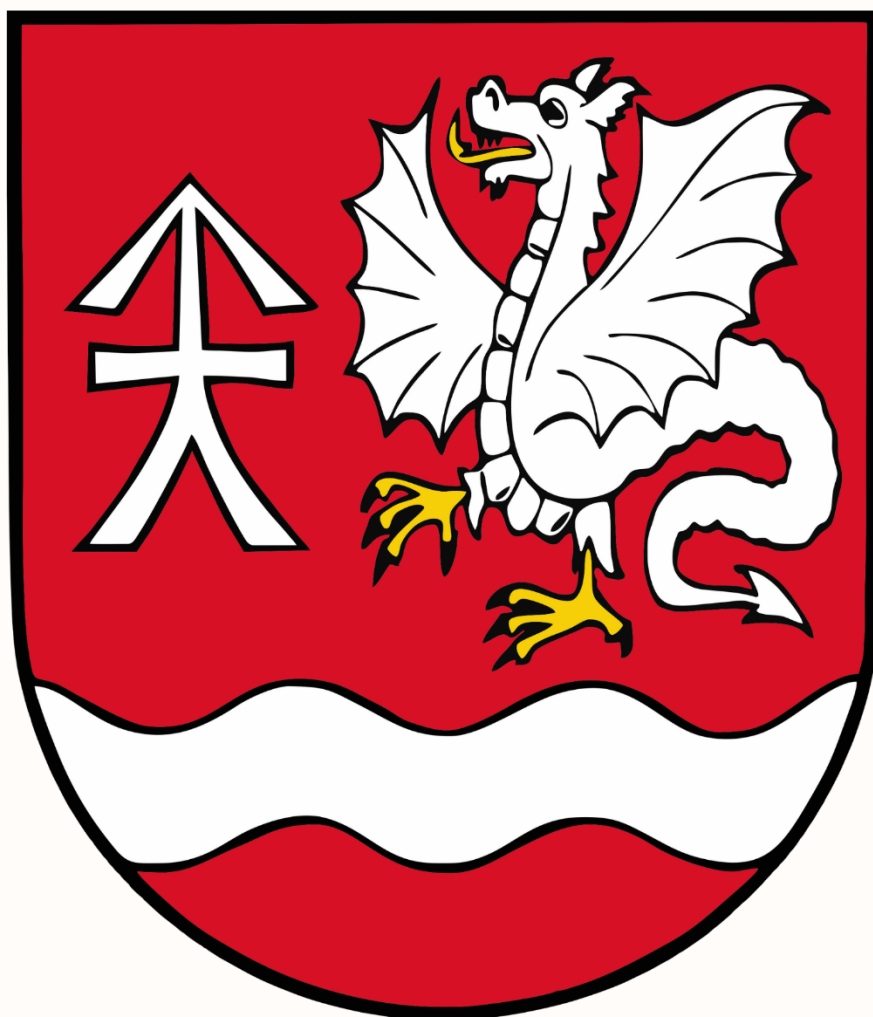

**DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ,
GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
PRZYGOTOWANA DO STRATEGII ROZWOJU
GMINY WODYNIE NA LATA 2025-2035**

Wodynie, 2024 r.

NAZWA OPRACOWANIA:

**Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej przygotowana do
Strategii rozwoju gminy Wodynie na lata 2025-2035**

ZLECENIODAWCA:

Gmina Wodynie

WYKONAWCA:

**BUDPLAN Sp. z o.o.
04-327 Warszawa
ul. Kordeckiego 20
tel. 22 870 42 62, fax: 22 870 42 62
e-mail: kontakt@budplan.net
www.budplan.net**

ZESPÓŁ AUTORSKI:

główny projektant:

mgr inż. arch. Anna Olbromska-Matusiak

autorzy opracowania:

**mgr inż. Natalia Andraszek
mgr inż. Izabela Bielowska
inż. Zuzanna Kruk
inż. Kamil Suchożebski
Arkadiusz Uhlig**

współpraca merytoryczna:

**Magdalena Osiak-Piwko – Urząd Gminy Wodynie
Beata Kublik – Urząd Gminy Wodynie
Dorota Żbik-Szostek – Urząd Gminy Wodynie**

Spis treści

I.	WSTĘP.....	8
II.	CHARAKTERYSTYKA GMINY WODZINIE	9
1.	Historia gminy.....	9
2.	Położenie administracyjne	10
III.	OBSZAR SPOŁECZNY	12
1.	Demografia	12
2.	Oświata.....	15
3.	Zdrowie i pomoc społeczna	16
4.	Kultura, sport i rekreacja	19
5.	Mieszkalnictwo	20
6.	Bezpieczeństwo publiczne.....	20
7.	Podsumowanie obszaru społecznego	21
IV.	OBSZAR GOSPODARCZY.....	23
1.	Rynek pracy	23
2.	Turystyka	26
3.	Rolnictwo.....	27
4.	Współpraca gminy z innymi instytucjami.....	28
5.	Finanse gminy.....	29
6.	Podsumowanie obszaru gospodarczego	31
V.	OBSZAR PRZYRODNICZY	32
1.	Położenie geograficzne.....	32
2.	Budowa geologiczna, złoża i osuwiska	33
3.	Wody powierzchniowe i podziemne	35
4.	Zagrożenie powodziowe i zagrożenie suszą	39
5.	Użytki rolne i leśne	41
6.	Formy Ochrony Przyrody.....	41
7.	Stan środowiska naturalnego	42
8.	Podsumowanie obszaru przyrodniczego	44
VI.	OBSZAR PRZESTRZENNY	45
1.	Historyczny i obecny rozwój przestrzenny gminy	45
2.	Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy.....	46
3.	Polityka przestrzenna gminy	47
4.	Zabytki	49
5.	Transport i komunikacja	58

6.	Infrastruktura techniczna	61
7.	Podsumowanie obszaru przestrzennego	64
VII.	PODSUMOWANIE I WNIOSKI.....	65
VIII.	ŹRÓDŁA.....	67
IX.	SPIS RYSUNKÓW, TABEL I ZAŁĄCZNIKÓW	68
1.	Spis rysunków	68
2.	Spis tabel	68
3.	Spis wykresów	69

I. WSTĘP

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Wodynie jest dokumentem zawierającym analizę uwarunkowań w rozwoju gminy przygotowaną na potrzeby sporządzenia Strategii rozwoju gminy Wodynie na lata 2025-2035. Obowiązek sporządzenia diagnozy nakłada art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2024 r. poz. 324 z późn. zm.).

W niniejszym dokumencie podzielono analizę na pięć rozdziałów: charakterystyka gminy Wodynie, obszar społeczny, obszar gospodarczy, obszar przyrodniczy i obszar przestrzenny. Przeanalizowano najważniejsze uwarunkowania wpływające na funkcjonowanie i rozwój gminy Wodynie. Wnioski sporządzone na podstawie diagnozy posłużą do zdefiniowania obszarów problemowych i potencjałów gminy oraz pomogą przy formułowaniu ustaleń Strategii.

Do sporządzenia poniższej analizy posłużono się danymi Urzędu Gminy Wodynie, danymi innych instytucji i organów takich jak Główny Urząd Statystyczny i Narodowy Instytut Dziedzictwa oraz ogólnodostępnymi danymi. Na przełomie października i listopada 2024 r. na potrzeby Strategii Rozwoju Gminy Wodynie na lata 2025-2035 przeprowadzono anonimową ankietę wśród mieszkańców, w celu poznania opinii na temat analizowanych w diagnozie aspektów, do sformułowania dalszych ustaleń dokumentu strategii dopasowanych do potrzeb lokalnej społeczności. Pełny wykaz źródeł znajduje się na końcu dokumentu. Informacje o materiałach źródłowych zawarto także pod rysunkami, tabelami i wykresami.

Niniejsza diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej stanowi załącznik do Strategii rozwoju gminy Wodynie na lata 2025-2035, w której zawarte zostały jedynie wnioski i podsumowanie diagnozy.

II. CHARAKTERYSTYKA GMINY WODYNIE

1. Historia gminy

Najstarsze znaleziska archeologiczne na terenie gminy pochodzą z okresu neolitu, są to głównie narzędzia oraz cmentarzyska kurhanowe. Skupiają się one nad rzeką Świder.

Najstarszą wzmianką w dokumentach odznacza się miejscowość Seroczyn (leżąca w gminie Wodynie), która 1343 roku została wspomniana jako wieś należąca do książąt mazowieckich Siemowita III i Kazimierza I, którzy odstąpili kasztelanowi czerskiemu wsie Siekluki i Szczyty w zamian za m.in. Seroczyn. W 1547 roku we wsi wybudowano kościół i założona została parafia pod wezwaniem Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny. 21 stycznia 1548 roku król Zygmunt August przyznał prawa miejskie z lokacją na prawie chełmińskim, co wpłynęło na szybki rozwój miasteczka. W XVI zaczęto wydobywać błotnej rudy żelaza. Prawa miejskie Seroczyn utracił w 1869 roku po powstaniu styczniowym, za pomoc wojskom powstańczym. Pod koniec XIX wieku zbudowano tu gorzelnię, młyny wodne, tartak i cegielnię. W 1925 roku wybudowano szkołę powszechną.

Nazwa Wodynie wywodzi się od wyrazu woda. Średniowieczna osada powstała w nad rzeczką Wodyną. Najstarsza wzmianka o wsi Wodynie pochodzi z XV wieku, gdzie została wspomniana jako własność Mniszewskiego. W 1444 roku powstała parafia w Wodyniach. Na zamożnej Ziemi Czerskiej kwitł handel, a intensywny rozwój trwał aż do wojen szwedzkich, kiedy to miasteczko Wodynia zostało spalone, a przy życiu pozostało kilkadziesiąt mieszkańców. W 1573 roku Wodynia otrzymała prawa miejskie, które utraciła za udział mieszkańców w powstaniu styczniowym w 1864 roku.

Na przełomie XVII i XVIII wieku Wodynie wspomniane są naprzemiennie jako miasto i wieś. W końcu XVIII wieku istniał drewniany dwór, który nie zachował się do dzisiejszych czasów. W 1776 roku wybudowano drewniany kościół, którego proboszczem został Jan Wodyński, jeden z potomków rodów Newelskich i Załuskich – zarządców tych ziem, będący obecnie najsłynniejszym drewnianym zabytkiem.

Po III rozbiorze Polski do 1809 r. Wodynie znalazły się pod panowaniem Austrii. W czasie powstania listopadowego gen. Ignacy Prądzyński wyruszył stąd z wojskiem na bitwę pod Domanicami i Iganiami.

Rysunek 1 Historyczna mapa okolic Wodynie i Seroczyna

Źródło: Karta Królestwa Polskiego (ok. 1843), <https://igrek.amzp.pl>

W trakcie II Wojny Światowej 12 i 13 września 1939 roku miała miejsce bitwa pod Seroczynem. W wyniku bitwy wieś Wodynie została doszczętnie spalona. W trakcie wojny wielu mieszkańców zostało wywiezionych na przymusowe roboty do Niemiec, a na terenie parafii Seroczyn życie straciły 72 osoby. Działały tu oddziały Armii Krajowej. Po wojnie w Seroczynie z majątku ostatnich właścicieli Wernerów utworzono Państwowe Gospodarstwo Rolne. 1 stycznia 1999 r. zlikwidowano Województwo siedleckie i utworzono wówczas powiat siedlecki, należący do województwa mazowieckiego.

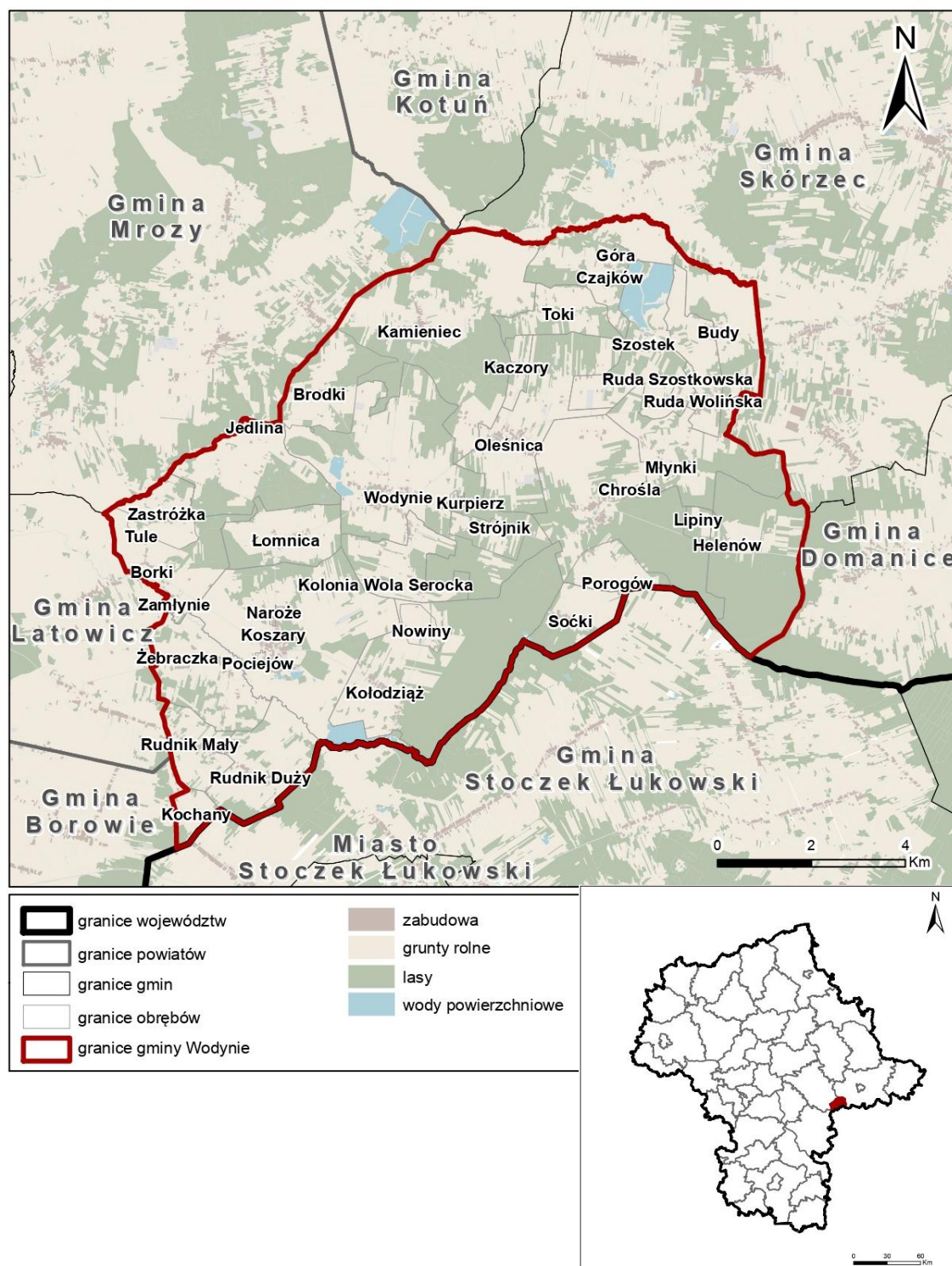
2. Położenie administracyjne

Gmina Wodynie jest położona we wschodniej części województwa mazowieckiego, w powiecie siedleckim. Jest gminą wiejską, z siedzibą we wsi Wodynie. Sąsiaduje z gminami: Borowie w powiecie garwolińskim, Domanicami i Skórcem w powiecie siedleckim, Latowiczem i Mrozami w powiecie mińskim i Stoczkiem Łukowskim w powiecie łukowskim. Gmina jest podzielona na 24 sołectwa: Borki, Brodki, Budy, Czajków, Helenów, Jedlina, Kaczory, Kamieniec, Kochany, Kołodziej, Łomnica, Młynki, Oleśnica, Ruda Wolińska, Rudnik Duży, Rudnik Mały, Seroczyn, Soćki, Szostek, Toki, Wodynie, Wola Serocka, Wola Wodyńska i Żebraczka. Gmina zajmuje powierzchnię około 115 km², co stanowi 7% powierzchni powiatu siedleckiego.

Wodynie znajdują się około 70 km od Warszawy i około 25 km od Siedlec. Głównymi szlakami komunikacyjnymi są drogi wojewódzkie nr 802 z Mińska Mazowieckiego do Seroczyna i nr 803 łącząca Siedlce ze Stoczkiem Łukowskim.

Rysunek 2 Granice administracyjne gminy Wodynie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Państwowego Rejestru Granic i Bazy Danych Obiektów Topograficznych

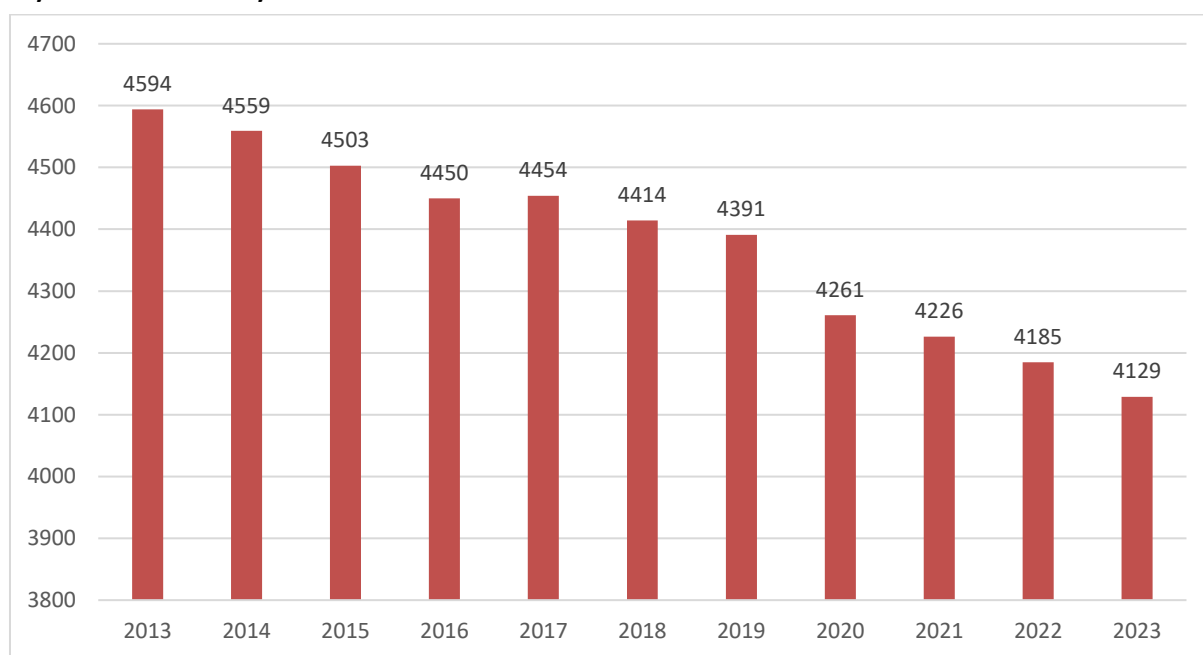
III. OBSZAR SPOŁECZNY

1. Demografia

Liczba mieszkańców

Analiza sytuacji demograficznej gminy Wodynie pokazała, iż na przestrzeni ostatnich lat utrzymuje się tendencja spadkowa liczby mieszkańców. W 2013 r. gmina liczyła 4 594 osób, w 2023 r. było to 4 129 osób. Oznacza to, że gmina Wodynie straciła na przestrzeni ostatnich 10 lat 8,5% mieszkańców. Jest to spowodowane ujemnym przyrostem naturalnym oraz ujemnym saldem migracji, które może być spowodowane oddaleniem od większych ośrodków miejskich i słabym połączeniem komunikacyjnym z Warszawą czy Siedlcami. Dodatkowo duże znaczenie na sytuację demograficzną miała pandemia Covid-19, która spowodowała wzrost liczby zgonów.

Wykres 1 Zmiana liczby ludności w latach 2013-2023

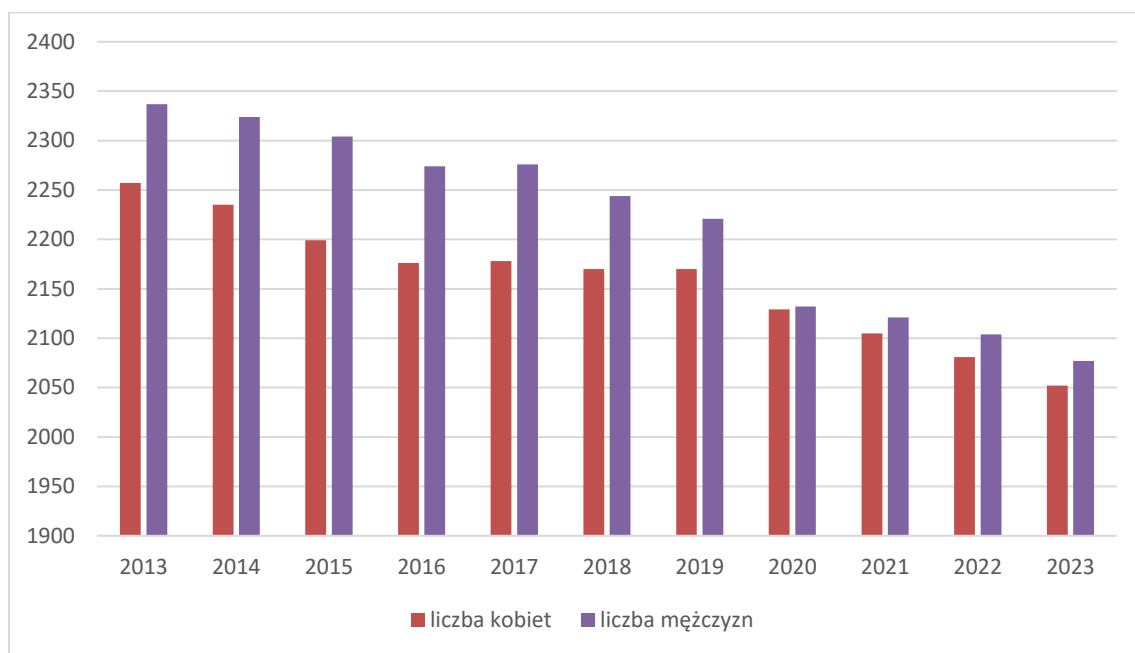

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Liczba kobiet zamieszkujących gminę od 2013 r. jest nieznacznie niższa od liczby mężczyzn oraz systematycznie zmniejsza się. Od 2013 r. liczba kobiet spadła o 205. Liczba mężczyzn zamieszkujących gminę Wodynie również systematycznie spada. Od 2013 liczba mężczyzn spadła o 260. Stosunkowo duży spadek zarówno liczby mężczyzn jak i kobiet odnotowano w 2020 roku w związku z pandemią COVID-19. Współczynnik feminizacji w gminie Wodynie w 2023 r wynosił 99.

Wykres 2 Zmiana liczby ludności według płci w latach 2013-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 1 Zmiany liczby ludności według ekonomicznych grup wieku w latach 2013-2023

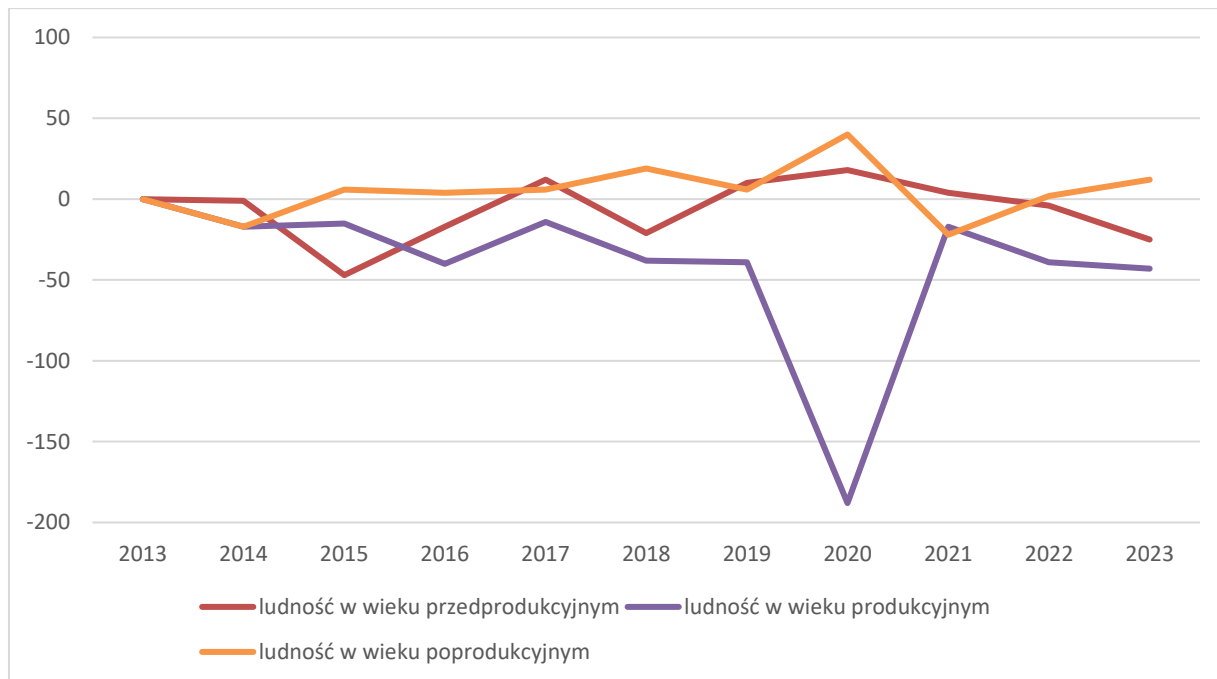
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
ludność gminy	4 594	4 559	4 503	4 450	4 454	4 414	4 391	4 261	4 226	4 185	4 129
ludność w wieku przedprodukcyjnym	875	874	827	810	822	801	811	829	833	89	804
ludność w wieku produkcyjnym	2 815	2 798	2 783	2 743	2 729	2 691	2 652	2 464	2 447	2 408	2 365
ludność w wieku poprodukcyjnym	904	887	893	897	903	922	928	968	946	948	960

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na przestrzeni ostatnich 10 lat liczba ludności w wieku poprodukcyjnym jest większa niż ludności w wieku przedprodukcyjnym, co świadczy o niekorzystnej sytuacji demograficznej w gminie. Społeczeństwo gminy starzeje się.

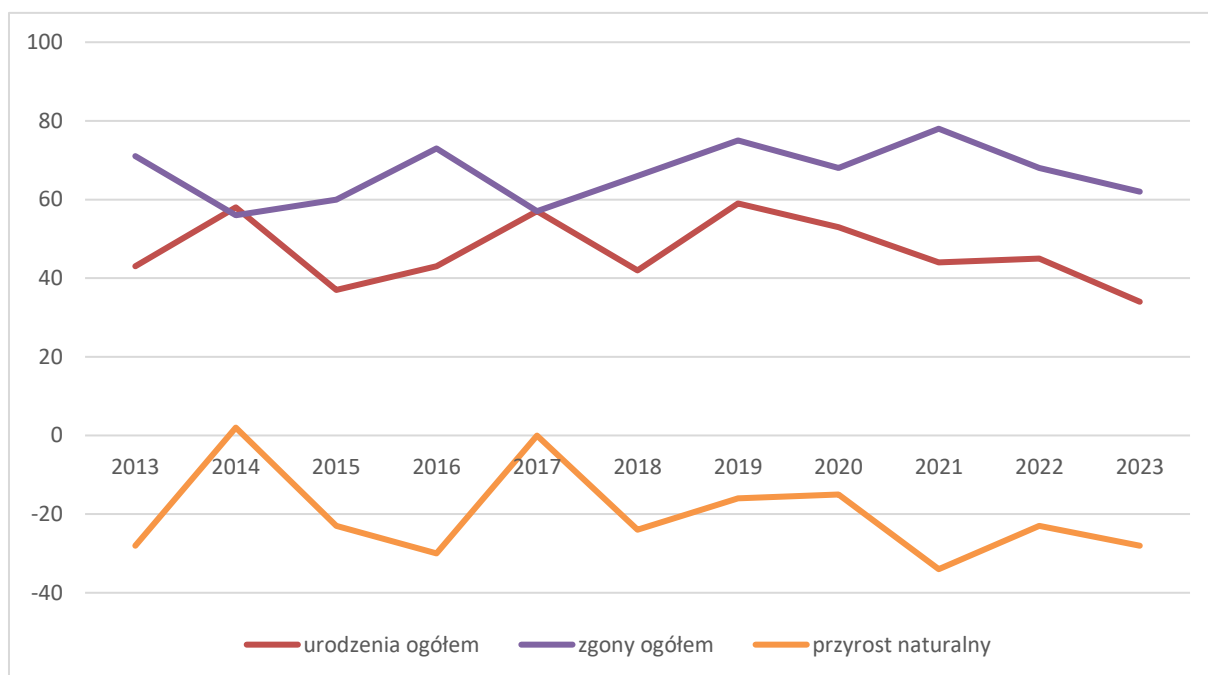

Wykres 3 Dynamika zmian liczby ludności według ekonomicznych grup wieku w latach 2013-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 4 Zmiany przyrostu naturalnego w latach 2013-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

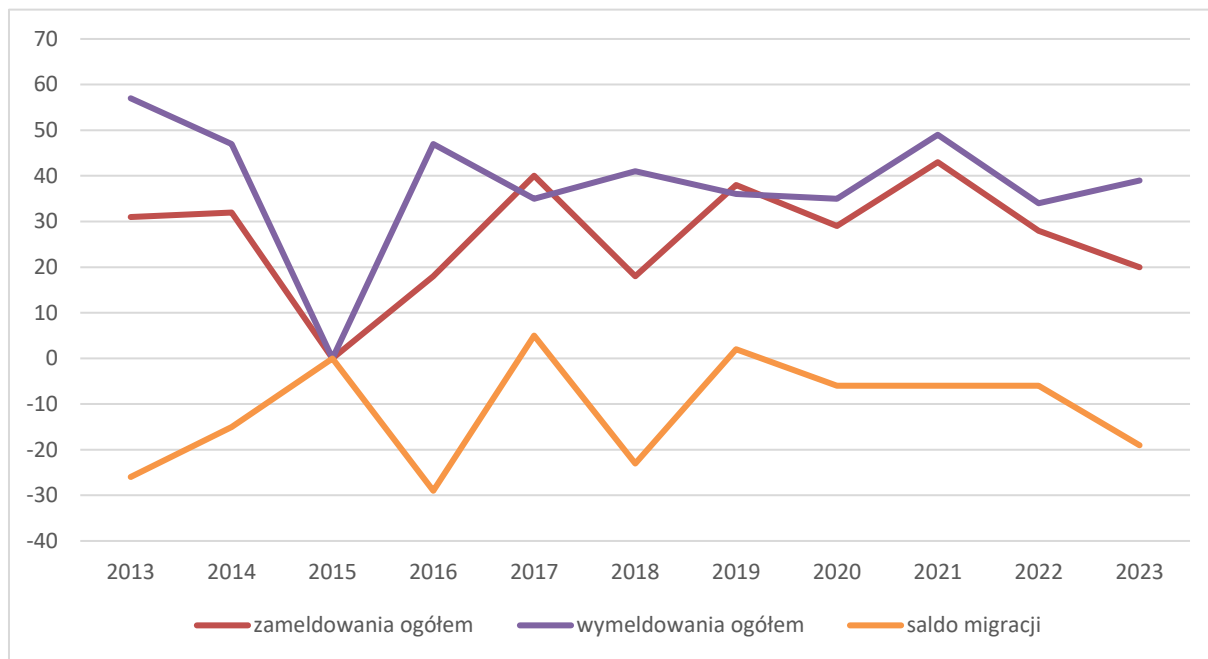
W ostatnich latach przyrost naturalny w minie Wodzinie miał ujemną wartość. Jedynie W 2014 roku osiągnął wartość osiągnął nieznacznie dodatnią wartość. Widoczny jest również spadek wskaźnika między 2020 a 2021 rokiem spowodowany pandemią. Stale ujemny przyrost naturalny jest przyczyną malejącej liczby ludności.

Migracje

Negatywny wpływ na zmniejszającą się liczbę ludzi ma również saldo migracji, będące najczęściej ujemne, jednak dość zmienne w czasie. Wyjątkami były lata 2017 i 2019, gdy saldo migracji było nieznacznie dodatnie. Można wywnioskować, że znaczne spadki liczby ludności w gminie Wodynie są przede wszystkim spowodowane starzeniem się społeczeństwa.

Wykres 5 Zmiany migracji ludności w latach 2013-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

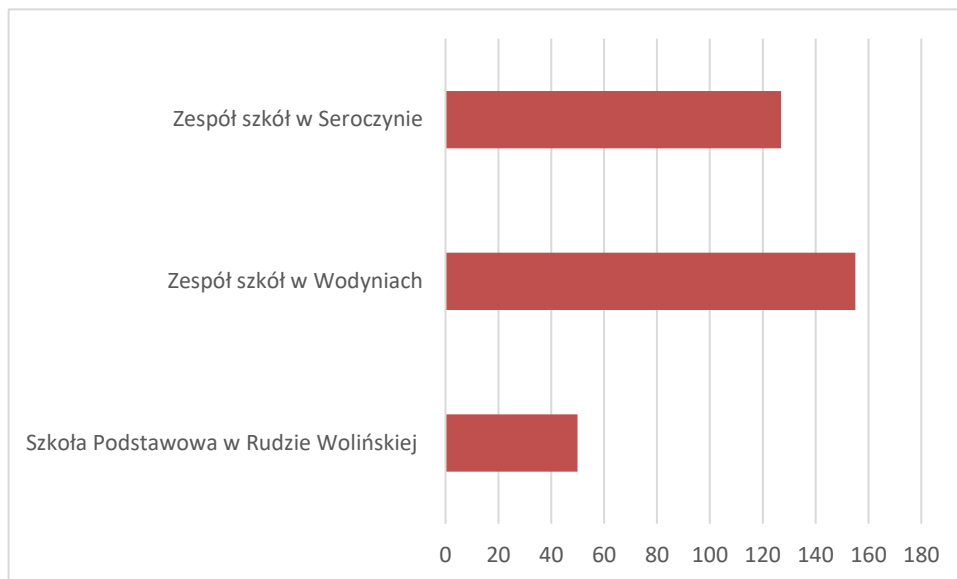
2. Oświata

Szkoły podstawowe znajdują się w Rudzie Wolińskiej – im. generała Józefa Dwernickiego, w Zespole szkół im. ks. Lewandowskiego w Seroczyniu oraz w zespole szkół im. Władysława Łokietka w Wodyniach. W każdej ze szkół pracuje około 20 pedagogów. Najbliższe szkoły średnie i zawodowe znajdują się w Stoczku Łukowskim, Mrozach i Siedlcach. Opieka dzieci w wieku przedszkolnym odbywa się w ramach Zespołów szkół w Wodyniach oraz w Seroczyniu gdzie mieszczą się dwa samorządowe przedszkola oraz w oddziale przedszkolnym przy Szkole Podstawowej w Rudzie Wolińskiej.

W miejscowości Seroczyn znajduje się jedyny gminny żłobek „Nenufarek”, utworzony w ramach programu „Pierwszy żłobek w gminie Wodynie” w 2021 roku. Według danych Urzędu gminy oferuje miejsce dla 19 dzieci.

Wykres 6 Liczba dzieci uczęszczająca do szkół podstawowych w gminie w 2023 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie gminy za rok 2023

W 2023 roku zrealizowano docieplenie budynku szkoły w Wodyniach wraz częściową wymianą stolarki okiennej. Każdego roku gmina stara się brać udział programach rządowych i wojewódzkich takich jak „Aktywna tablica”, „Zdalna Szkoła”, „Posiłek w szkole i w domu” czy „Laboratorium przyszłości”. Z przeprowadzonej ankiety wynika że około połowa mieszkańców ocenia poziom kształcenia w szkołach podstawowych oraz dostępność i jakość opieki przedszkolnej na dobry lub bardzo dobry, natomiast z dostępu i jakości opieki żłobkowej zadowolenie wykazało niecałe 40% ankietowanych. Gorzej została oceniona dostępność zajęć pozaszkolnych, z których równie dobrą opinię zaznaczyło niewiele ponad 30% mieszkańców.

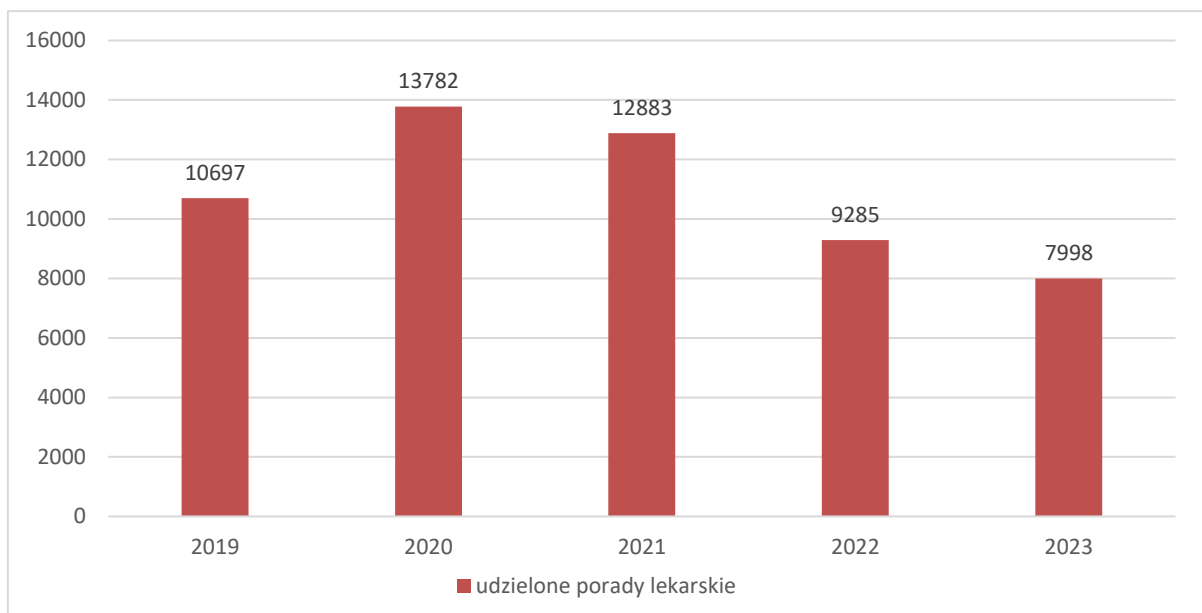
3. Zdrowie i pomoc społeczna

Ochrona zdrowia

W gminie Wodynie funkcjonują dwie placówki ochrony zdrowia świadczące usługi medyczne w zakresie Podstawowej Opieki Zdrowotnej na podstawie kontraktów z Narodowym Funduszem Zdrowia – zakład opiekuńczo-leczniczy w Oleśnicy i przychodnia zdrowia w Seroczynie. Oprócz tego na terenie gminy znajduje się jedna apteka. Najbliższe szpitale powiatowe znajdują się w Mińsku Mazowieckim, Garwolinie i Siedlcach. Mieszkańcy wskazują na niewystarczającą dostępność i jakość służby zdrowia na terenie gminy. Z przeprowadzonej ankiety wynika że z podstawowej opieki zdrowotnej w gminie Wodynie korzysta jedna trzecia mieszkańców, natomiast z zakresu specjalistycznej opieki zdrowotnej ludność korzysta przede wszystkich w Siedlcach.

Wykres 7 Liczba udzielonych porad lekarskich w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na terenie gminy w latach 2019-2023

Źródło: GUS Bank Danych Lokalnych

Pomoc społeczna

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wodyniach (GOPS) jest jednostką realizującą zadania publiczne z zakresu określonego ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.). Znajduje się w miejscowości Seroczyn, przy ulicy Siedleckiej 43. Podstawowym zadaniem ośrodka jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin wymagających interwencji socjalnych oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. GOPS realizuje zadania własne oraz zadania zlecone gminie. Zadania własne z zakresu pomocy społecznej realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wodyniach według jego statutu to między innymi:

- Funkcjonowanie pomocy społecznej w gminie,
- Rozpoznawanie potrzeb społecznych oraz poddawanie analizie i ocenie zjawisk będących ich źródłem,
- Opracowywanie i realizację strategii rozwiązywania problemów społecznych,
- Sporządzanie oceny zasobów pomocy społecznej,
- Udzielanie pomocy społecznej osobom i rodzinom w trudnych warunkach życiowych,
- Pobudzanie aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin,
- Pracę socjalną skierowaną ku osobom i rodzinom znajdujących we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie.

Ośrodek koordynuje programy gminne takie jak:

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wodynie na lata 2009 – 2025,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla Gminy Wodynie na lata 2018 – 2023,
- Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Wodynie na lata 2021 – 2023,

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Wodzinie na lata 2023 – 2025.

Dodatkowo GOPS realizuje własne programy i projekty, m. in.: Program „Opieka 75+” skierowana do seniorów, „Opieka Wytchnieniowa” kierowana do członków rodziny i opiekunów osób z niepełnosprawnościami, „Posiłek w szkole i w domu”, czy Projekt ASsIST, którego celem jest zapewnienie wsparcia na rzecz seniorów 65+ mających problemy z samodzielnym funkcjonowaniem.

Ze sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wodzinach za rok 2023 wynika, że budżet ośrodka wyniósł prawie 3 360 000 zł.

Tabela 2 Wybrane wydatki na pomoc społeczną w 2023 roku

usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	110 810 zł
świadczenia rodzinne	1 765 453 zł
domy pomocy społecznej	75 849 zł
zasiłki i pomoc w naturze	44 571 zł
zasiłki stałe	153 261 zł
ośrodki pomocy społecznej	524 172 zł
wspieranie rodziny	56 199 zł
pomoc materialna dla uczniów	70 682 zł
pozostała działalność	259 590 zł

Źródło: Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wodzinach za rok 2023

W 2023 roku z pomocy Ośrodka skorzystało 391 osób, co stanowi 9,15% mieszkańców gminy. Liczba ta zwiększyła się o 0,24% w stosunku do poprzedniego roku. Wydano 142 decyzje administracyjne z zakresu pomocy społecznej. 14 rodzin było uprawnionych do zasiłku stałego, a za 24 osoby opłacano składki na ubezpieczenie zdrowotne. W 2023 roku powody przyznawania pomocy były następujące:

Tabela 3 Powody przyznawania pomocy społecznej w 2023 roku

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	53	149
Bezrobocie	17	46
Niepełnosprawność	33	73
Długotrwała lub ciężka choroba	28	52

Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	23	120
--	----	-----

Źródło: Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wodyniach za rok 2023

Od 2018 roku w gminie funkcjonuje Klub „Senior+”. Klub ma na celu aktywizację osób nieaktywnych zawodowo w wieku powyżej 60 lat, zwiększenie ich uczestnictwa w życiu społecznym, obejmując usługi w zakresie aktywności ruchowej, oferty edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i opiekuńczej.

4. Kultura, sport i rekreacja

Kultura

W gminie Wodynie funkcjonuje Gminny Ośrodek Kultury, mający siedzibę przy ulicy Siedleckiej 41 w miejscowości Wodynie. Współorganizuje on wiele imprez kulturalnych na terenie gminy takich jak Dni Wodyń czy Koncert Kolęd i Pastorałek. Organizuje również zajęcia dla dzieci i młodzieży. W siedzibie Ośrodka Kultury mieści się również Gminna Biblioteka Publiczna, która posiada filię w Seroczyniu. Według Głównego Urzędu Statystycznego w 2023 roku biblioteka miała 309 czytelników.

Na terenie gminy znajdują się świetlice wiejskie, w miejscowościach: Seroczyn, Kołodziej, Rudnik Mały, Wola Wodyńska, Wodynie, Żebraczka, Kamieniec, Oleśnica, Soćki, Czajkowo, Borki, Brodki i Łomnica. Miejsca te służą jako miejsce spotkań mieszkańców, zorganizowanych zajęć dla dzieci, zebrań wiejskich. W świetlicach mają miejsce spotkania Kół Gospodyń Wiejskich oraz są wynajmowane na prywatne wydarzenia. W świetlicy w Seroczyniu od 2019 roku działa Klub Seniora.

Według Przeglądu Wodyńskiego w gminie działa sześć Kół Gospodyń Wiejskich, m. in. w Kołodzieju, Oleśnicy, Seroczyniu oraz w Żebraczce. Koła pełnią ważną rolę w lokalnej społeczności gminy, zapewniając integrację międzypokoleniową, promując lokalną kuchnię i tradycje regionu.

Sport i rekreacja

W gminie Wodynie znajdują się 3 boiska ogólnodostępne:

- Kompleks boisk sportowych typu „Orlik” w Rudzie Wolińskiej
- Boisko sportowe w Oleśnicy
- Kompleks boisk sportowych w Seroczyniu

Na terenie gminy znajdują się też place zabaw, głównie przy świetlicach wiejskich. W Seroczyniu powstała nietypowa inwestycja jaką jest Otwarta Strefa Aktywności, gdzie znajdują się urządzenia do ćwiczeń, stół do gry w tenisa i piłkarzyki. W gminie działa klub sportowy Kolektiw Oleśnica. W Wodyniach, Woli Wodyńskiej i Seroczyniu zlokalizowane są publiczne parki.

Z przeprowadzonej ankiety wynika, że ponad połowa mieszkańców pozytywnie ocenia dostępność bazy sportowo-rekreacyjną w gminie, a z ofert kulturalnej jest zadowolone ok. 40% społeczności. Jednakże jednocześnie większość osób wskazała, że korzysta z usług kultury, sportu i rekreacji poza gminą Wodynie, przede wszystkim w Siedlcach.

5. Mieszkalnictwo

Według danych Głównego Urzędu statystycznego w 2023 r. w gminie Wodynie zasoby mieszkaniowe wynoszą 1 605 mieszkań. Przekłada się to na 388,7 mieszkań na 1000 mieszkańców, co jest znacznie poniżej średniej krajowej z tego roku, która wyniosła 419 mieszkań. Przeciętna powierzchnia użytkowa na 1 mieszkańca wynosi 31,2 m². Według danych GUS w gminie w 2022 roku dostępne było 9 mieszkań komunalnych, o łącznej powierzchni 297 m².

Większość mieszkańców jest zadowolona z warunków życia w gminie Wodynie i uważa że powinna powstawać nowa zabudowa mieszkaniowa, w tym przede wszystkich wzdłuż głównych dróg oraz w centrum. W przeprowadzonej ankiecie większość osób postawiła na rozwój mieszkalnictwa w Wodyniach, Seroczynie, Oleśnicy i Rudzie Wolińskiej. Wiele spośród ankietowanych wskazało również obręby: Łomnica, Kołodziej, Wola Wodyńska, Żebraczka, Wola Serocka, Ruda Szostkowska, Kamieniec do rozwoju zabudowy mieszkaniowej. Połowa ankietowanych oceniła warunki mieszkaniowe w gminie na dobre lub bardzo dobre.

6. Bezpieczeństwo publiczne

Przestępczość

Na terenie gminy Wodynie nie znajduje się komisariat policji. Jej terytorium podlega Komisariatowi Policji w Skórcu oraz Komendzie Miejskiej Policji w Siedlcach. W urzędzie gminy Wodynie działa policyjny punkt przyjęć interesantów Komisariatu Policji w Skórcu.

Bezpieczeństwo w ruchu drogowym

W gminie Wodynie najczęściej zdarzeń drogowych notowanych jest na głównych szlakach komunikacyjnych o największym natężeniu ruchu. W 2023 roku odnotowano 3 wypadki drogowe, w których zginęła 1 osoba, a 2 zostały ranne.

Ochotnicza Straż Pożarna

O ochronę przeciwpożarową odpowiada 13 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Borkach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Brodkach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Czajkowie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Kamieńcu
- Ochotnicza Straż Pożarna w Kołodziej
- Ochotnicza Straż Pożarna w Łomnicy
- Ochotnicza Straż Pożarna w Oleśnicy
- Ochotnicza Straż Pożarna w Rudniku Małym
- Ochotnicza Straż Pożarna w Seroczynie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Soćkach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Wodyniach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Woli Wodyńskiej
- Ochotnicza Straż Pożarna w Żebracze

Ochotnicza straż pożarna nie tylko pełni funkcje bezpieczeństwa zapewniając gminie wsparcie w przypadku pożarów i innych nagłych zdarzeń, jest także ośrodkiem integracji lokalnej społeczności, jak również prowadzi akcje edukacyjne wśród dzieci. Jednostki OSP biorą udział w gminnych wydarzeniach i akcjach edukacyjnych. W jednostkach na terenie gminy funkcjonują Młodzieżowe Drużyny Pożarnicze. Co roku organizowane są coroczne zawody sportowo-pożarnicze.

7. Podsumowanie obszaru społecznego

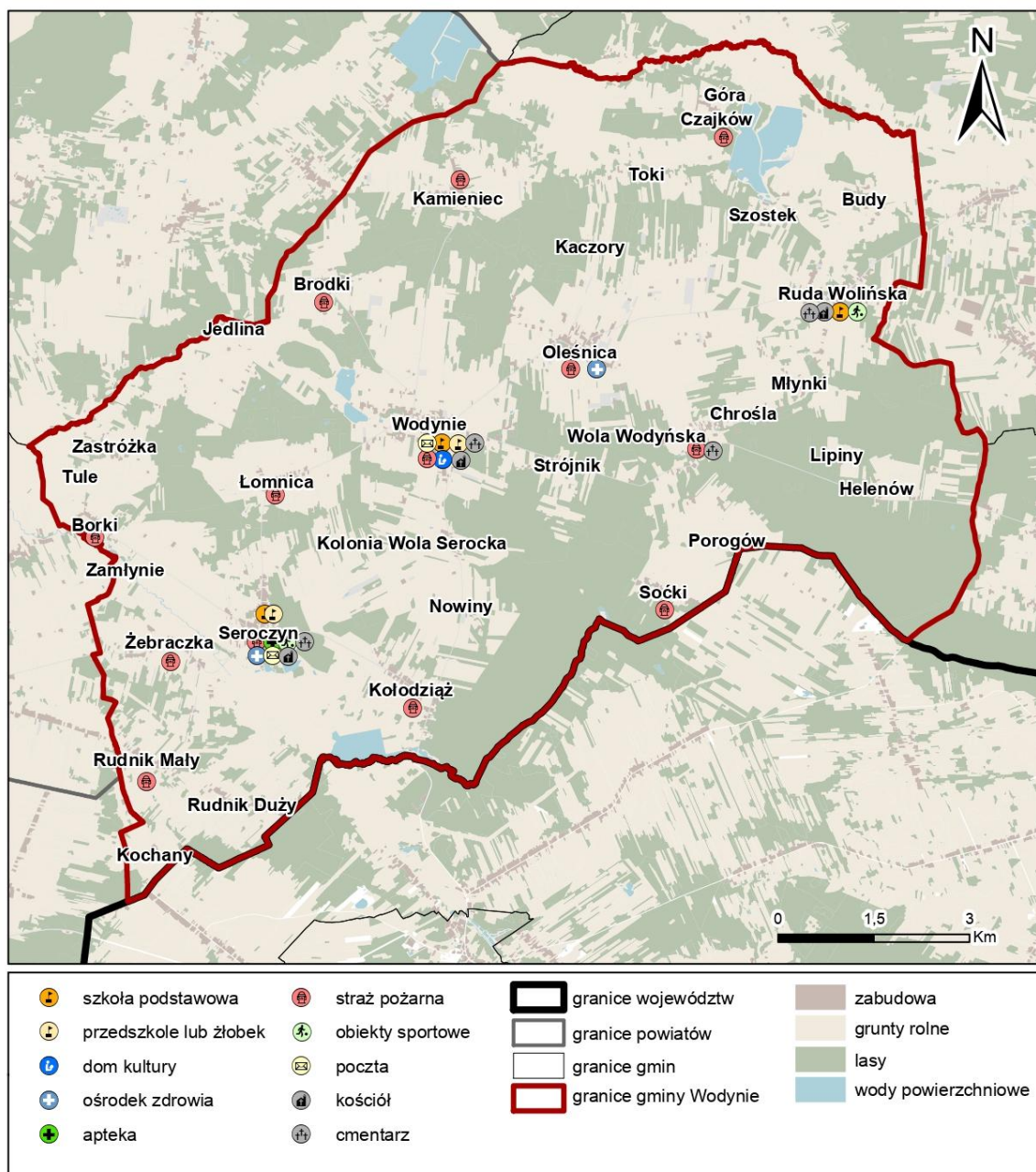
Gmina Wodynie znajduje się w niekorzystnej sytuacji pod względem demograficznym, co nie odbiega jednak od sytuacji w kraju. Spadek liczby ludności jest odnotowywany w 75% gmin w Polsce. W Wodyniach stała tendencja spadkowa liczby ludności jest konsekwencją zarówno ujemnego przyrostu naturalnego jak i ujemnego salda migracji. Istotnym aspektem wpływającym negatywnie na sytuację demograficzną gminy jest zjawisko starzenia się społeczeństwa, czyli wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, przy spadku liczby osób w wieku produkcyjnym. Wszystkie te aspekty wskazują na pogłębienie kryzysu demograficznego w gminie.

Na terenie gminy funkcjonują placówki oświaty, kształcące dzieci i młodzież w różnym wieku. Znajdują się tu trzy szkoły podstawowe wraz z przedszkolami/oddziałami przedszkolnymi. W 2021 roku otworzono pierwszy publiczny żłobek gminny, a mieszkańcy pozytywnie oceniają dostęp do opieki żłobkowej. Brakuje w gminie szkoły ponadpodstawowej, najczęściej uczniowie dojeżdżają do placówek w Siedlcach. Większość mieszkańców dobrze ocenia poziom kształcenia w gminnych szkołach. Dostęp do usług ochrony zdrowia jest w pewnym stopniu ograniczony. Duży odsetek mieszkańców korzysta z podstawowej opieki zdrowotnej w Siedlcach. Na terenie gminy znajdują się dwa ośrodki zdrowia, w Oleśnicy i Seroczynie. Również w Seroczynie znajduje się jedyna apteka.

W gminie funkcjonują jednostki organizacyjne związane z pomocą społeczną, kulturą i sportem, które organizują wiele wydarzeń kulturalnych integrujących społeczność lokalną. Dużą rolę w integracji społeczności odgrywają świetlice wiejskie, jednostki OSP i Koła Gospodyń Wiejskich, znajdujące się w wielu miejscowościach gminy.

Rysunek 3 Rozmieszczenie podstawowych usług publicznych w gminie Wodynie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDOT10K

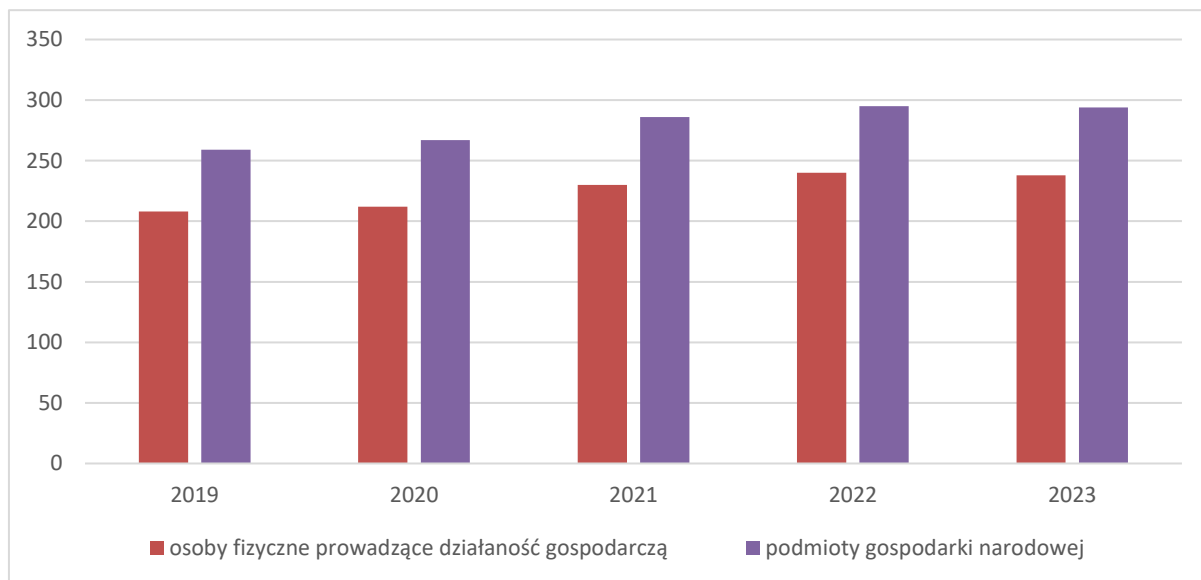

IV. OBSZAR GOSPODARCZY

1. Rynek pracy

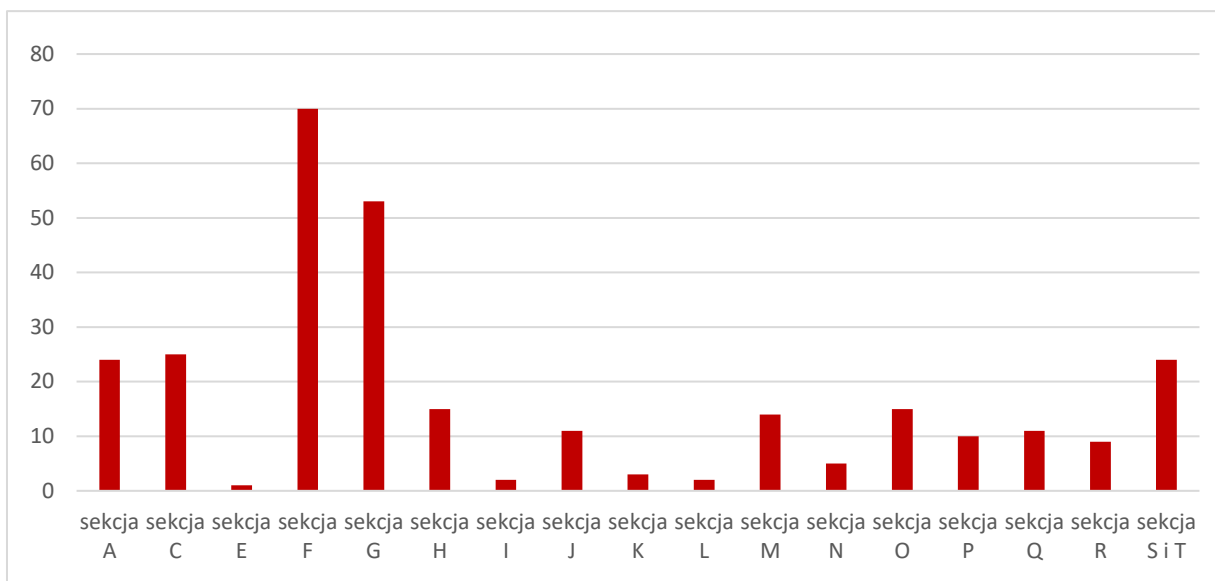
Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2023 r. w gminie Wodynie zarejestrowanych było 294 podmiotów gospodarki narodowej. Wśród nich dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (238), które stanowią 81% wszystkich podmiotów. W przeciągu ostatnich pięciu lat liczba podmiotów gospodarczych powoli, lecz sukcesywnie rośnie.

Wykres 8 Liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w gminie Wodynie w latach 2019-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Najwięcej zarejestrowanych w gminie Wodynie przedsiębiorstw działa w branży budownictwa, handlu hurtowego i detalicznego oraz naprawą pojazdów samochodowych. Osoby fizyczne prowadzące własną działalność gospodarczą najczęściej zajmują się handlem i naprawą pojazdów. W podziale na klasy wielkości, w gminie najwięcej podmiotów gospodarczych zatrudnia do 9 osób, 5 podmiotów zatrudnia od 10 do 49 osób. W minie nie ma większych podmiotów.

Wykres 9 Liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w gminie Wodzinie w 2023 r. w podziale według sekcji PKD

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 4 Opis sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD)

sekcja PKD	opis
A	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
B	górnictwo i wydobywanie
C	przetwórstwo przemysłowe
E	dostawa wody; gospodarowanie ciekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
F	budownictwo
G	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	transport i gospodarka magazynowa
I	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
J	informacja i komunikacja
K	działalność finansowa i ubezpieczeniowa
L	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
M	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
N	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
O	administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne
P	edukacja
Q	opieka zdrowotna i pomoc społeczna
R	działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
S i T	pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby

Źródło: biznes.gov.pl

Sytuacja gospodarcza gminy Wodynie na tle powiatu, województwa oraz w skali całego kraju wygląda niekorzystnie. Zarówno liczba podmiotów gospodarczych na 10 tysięcy mieszkańców, jak i liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 10 tysięcy mieszkańców jest w gminie niższa niż średnia dla powiatu, województwa oraz kraju. Pozytywnym stanem odznacza się wskaźnik fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych, który jest wyższy w porównaniu zarówno do powiatu, województwa jak i kraju.

Tabela 5 Wskaźniki dotyczące podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w gminie Wodynie w porównaniu do danych z poziomu powiatu, województwa i kraju (dane na 2023 rok)

wskaźnik	Gmina Wodynie	powiat siedlecki	woj. mazowieckie	Polska
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców	576	712	1188	973
podmioty wpisane do REGON na 10 tys. mieszkańców	712	871	1835	1386
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	63	35	55	46

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie Wodynie w 2023 roku wyniosła 3,2%. Jest to wynik o 0,4 punktu procentowego niższa od wyniku w skali kraju. Zarejestrowanych jako bezrobotne w gminie było w tym czasie 76 osób. Liczba w latach 2019 – 2021 rosła, a od 2022 roku maleje. Wysoki poziom bezrobocia zanotowano w 2020 roku, kiedy to trudna sytuacja gospodarcza panowała w całym kraju z powodu pandemii wirusa COVID-19. Wśród osób bezrobotnych w nieznacznym stopniu przeważają mężczyźni.

Tabela 6 Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Wodynie w latach 2019-2023

rok	liczba bezrobotnych		
	kobiet	mężczyzn	ogółem
2023	34	42	76
2022	40	47	87
2021	42	48	90
2020	41	51	92
2019	33	37	70

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Mieszkańcy słabo oceniają możliwość i pewność zatrudnienia w gminie. W przeprowadzonej ankiecie 75% osób wskazało brak miejsc pracy jako największą barierę hamującą rozwój gminy Wodynie, gdzie ponad 90% ankietowanych dojeżdża do pracy poza gminę, w tym przede wszystkim do Siedlec. Większość osób uważa, że w gminie powinna powstawać nowa zabudowa usługowa i produkcyjna, w tym przede wszystkim w centrum oraz w pobliżu głównych dróg. W podziale na obręb

sytuacja klaruje się podobnie jak w przypadku zabudowy mieszkaniowej, co wskazuje że rozwój tych funkcji powinien być skorelowany.

2. Turystyka

Gmina Wodynie nie jest gminą typowo turystyczną, jednak posiada kilka walorów o potencjale turystycznym. Za główne atrakcje turystyczne gminy uznawane są głównie obiekty historyczne takie jak:

- Zespół dworsko – pałacowy w Seroczynie – w skład którego wchodzi drewniany dwór konstrukcji zrębowej z I połowy XIX wieku, murowany pałac z zabudową gospodarczą folwarku, gorzelnia oraz park,
- Kościół Rzymskokatolicki pw. Nawiedzenia NMP w Seroczynie – wybudowany w latach 1909-1914, murowany z czerwonej cegły w stylu neogotyckim, w środku znajduje się ikona Matki Boskiej przywieziona w XVIII wieku ze wschodu,
- Park podworski w Wodyniach z XIX wieku – gdzie aleja lipowa zakwalifikowana została jako Pomnik Przyrody,
- Kościół pw. Św. Piotra i Pawła w Wodyniach – drewniany modrzewiowy w konstrukcji zrębowej z XVIII wieku.

Rysunek 4 Kościół Nawiedzenia NMP w Seroczynie

Źródło: turystykasiedlce.pl

Krajobraz gminy jest zróżnicowany, dzięki ukształtowaniu terenu i roślinności. Na obszarze gminy znajdują się stawy rybackie, Rezerwat Dąbrowy Seroczyńskie. Sięga tu również Łukowski Obszar Chronionego Krajobrazu. Prowadzi tu rowerowa Trasa Wodyńska, prowadząca z Siedlec, przez Skórzec, po terenie gminy Wodynie i z powrotem do Siedlec.

Na terenie gminy Wodynie, głównie wokół Seroczyna kręcono serial „Noce i Dnie”, który jest ekranizacją powieści Marii Dąbrowskiej.

Przeprowadzona ankieta wskazała że około 40% osób oceniło atrakcyjność turystyczną gminy na poziomie dobrym lub bardzo dobrym.

3. Rolnictwo

Rolnictwo stanowi ważną gałąź gospodarki i produkcji w gminie Wodynie. Osadnictwo w gminie we wczesnych okresach jej funkcjonowania było możliwe w dużej mierze dzięki dobrym warunkom glebowym i korzystnych zasobach wodnych. Gmina pokryta jest w znacznej mierze użytkami ornymi.

Według Powszechnego Spisu Rolnego z 2020 r., gospodarstwa rolne zajmują około 56% powierzchni gminy (6 431 ha). W gminie znajduje się 648 gospodarstw indywidualnych, najwięcej o powierzchni od 1 do 5 ha (282). Największy udział powierzchniowy mają gospodarstwa o powierzchni od 5 do 10 hektarów oraz te o powierzchni powyżej 15 hektarów. 75% gospodarstw prowadzi sprzedaż własnych produktów rolnych, co świadczy o wysokiej wydajności i aktywnej kulturze rolnej. Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego w gminie Wodynie wynosi 10,1 ha (dla kraju średnia ta wyniosła w 2023 roku 11,42 ha).

Tabela 7 Pogłowie zwierząt gospodarskich w gminie Wodynie

zwierzęta gospodarskie	pogłowie [szt.]	
	2010 r.	2020 r.
bydło	1 254	2 612
trzoda chlewna	1 996	46
drób	7 763	3 547

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, Powszechne Spisy Rolne

Powierzchnia zasiewów w gminie w 2020 roku wyniosła 2 989,83 ha, czyli prawie 26% powierzchni gminy i 46% powierzchni gospodarstw rolnych. Największe powierzchnie siewów zajmują zboża, które są wykorzystywane także pod paszę dla zwierząt hodowlanych.

Tabela 8 Struktura produkcji rolnej w gminie Wodynie

rodzaj upraw	powierzchnia zasiewów [ha]	
	2010 r.	2020 r.
zboża	2 566,58	2 503,97
ziemniaki	116,93	19,32
warzywa gruntowe	2,41	Brak danych
rzepak i rzepik	Brak danych	84,75

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, Powszechne Spisy Rolne

Brakuje w gminie zakładów przetwórstwa spożywczego. W Siedlcach znajduje się Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska. Bliskość dużych rynków zbytu, takich jak Siedlce czy Warszawa sprzyja rozwojowi rolnictwa oraz przetwórstwa spożywczego. Coraz popularniejsze w społeczeństwie, a jednocześnie promowane przez politykę Unii Europejskiej stają się nowe idee produkcji i konsumpcji takie, jak „od pola do stołu” czy „dieta 100 mil”. Powyższe systemy polegają na maksymalnym skróceniu łańcucha dostaw i pośredników w produkcji żywności oraz na promowaniu i spożywaniu

lokalnych produktów. Gmina Wodynie ze względu na swoje położenie zapewnia produkcję żywności kilku ważnym ośrodkom centralnego i wschodniego Mazowsza.

W przeprowadzonej ankiecie niewielka część osób wskazała rozwiniętą branżę rolniczą wśród największych walorów gminy Wodynie, a ponad 20% ankietowanych uważa wsparcie rolnictwa i promocję lokalnych produktów jako szansę dla rozwoju gminy.

4. Współpraca gminy z innymi instytucjami

Gmina Wodynie nie posiada gmin ani miast partnerskich, natomiast jest stowarzyszona w kilku Lokalnych Grupach Działania, stowarzyszeniach i związkach międzygminnych. Są to:

- Lokalna Grupa Działania Ziemi Siedleckiej,
- Związek Samorządów Polskich

Lokalna Grupa Działania jest organizacją, której celem jest realizowanie Lokalnej Strategii Rozwoju. Członkami LGD Ziemi Siedleckiej są gminy: Domanice, Kotuń, Mokobody, Mordy, Siedlce, Skórzec, Suchożebry, Wiśniew, Zbuczyn oraz Wodynie. Dzięki Grupie realizowane jest wiele projektów i inwestycji.

Działania grupy skupiają się wokół trzech głównych celów:

1. Wzmocnienie kapitału społecznego oraz zachowanie dziedzictwa lokalnego
2. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i wzrost zatrudnienia
3. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej obszaru i poprawa jakości życia mieszkańców

Związek Samorządów Polskich

W 2023 roku gmina Wodynie przystąpiła do stowarzyszenia Związek Samorządów Polskich. Celem stowarzyszenia jest wspieranie idei samorządu terytorialnego oraz obrona wspólnych interesów zrzeszonych gmin.

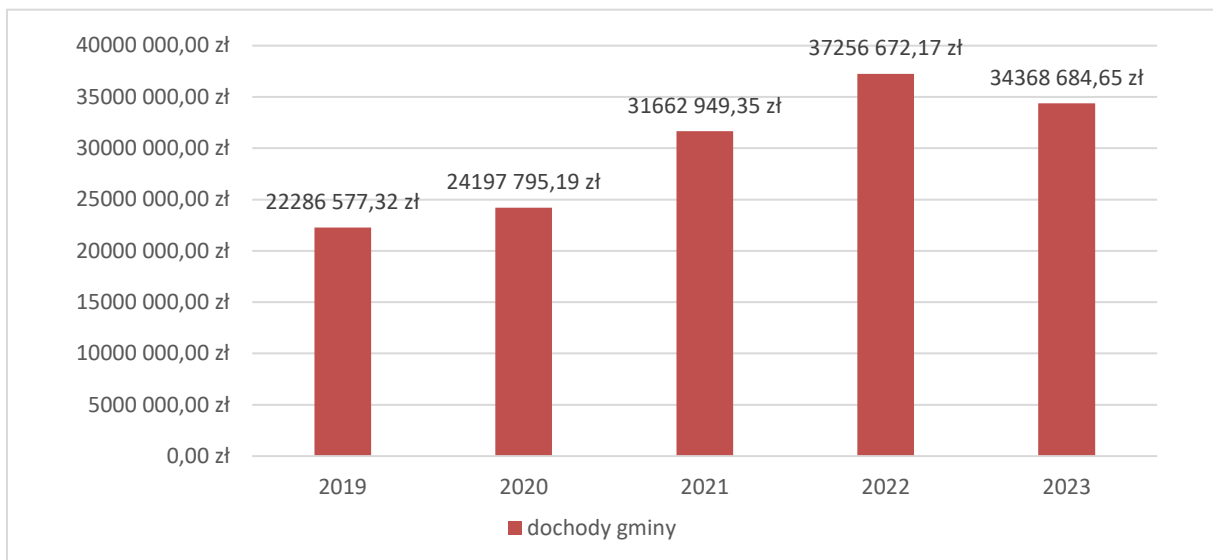
Dodatkowo gmina Wodynie współpracuje z organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie gminy jak również o większym zasięgu. Są to m. in. Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce czy Stowarzyszenie Kolektyw Oleśnica.

5. Finanse gminy

Dochody gminy Wodynie w latach 2019-2022 roły, osiągając w 2022 ponad 37 milionów złotych. W 2023 roku dochód gminy zmalał o 2 887 987,52 zł, co stanowiło spadek w stosunku do 2022 roku o 7,7%.

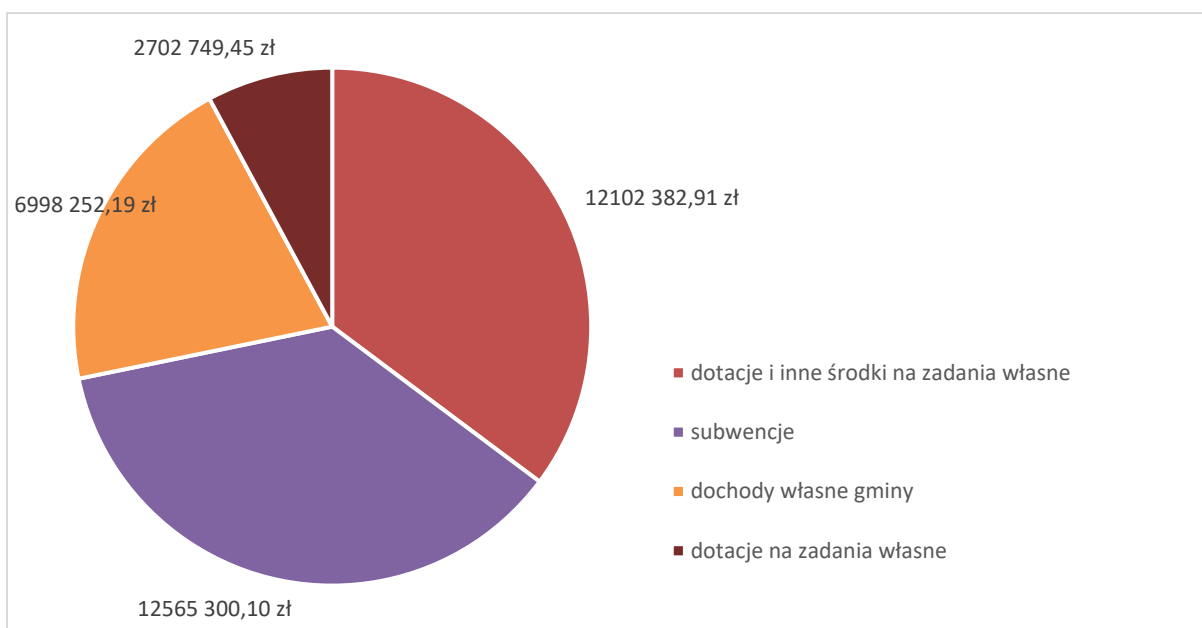
Wykres 10 Dochody gminy Wodynie latach 2019-2023

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

W 2023 roku największym udziałem w dochodach gminy odznaczały się subwencje dla gminy oraz dotacje celowe i inne środki na dofinansowanie zadań własnych gminy. Dochody własne gminy stanowiły 20% uzyskanych dochodów. Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami stanowiły prawie 8% dochodów.

Wykres 11 Źródła dochodu gminy Wodynie w 2023 r.

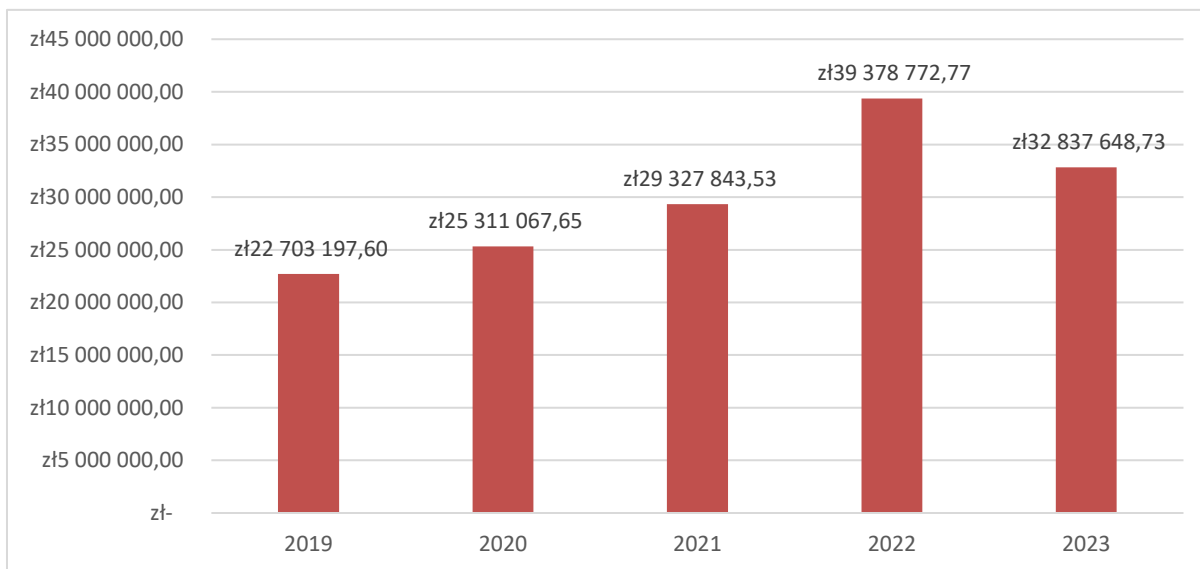

Źródło: Raport o stanie gminy za rok 2023

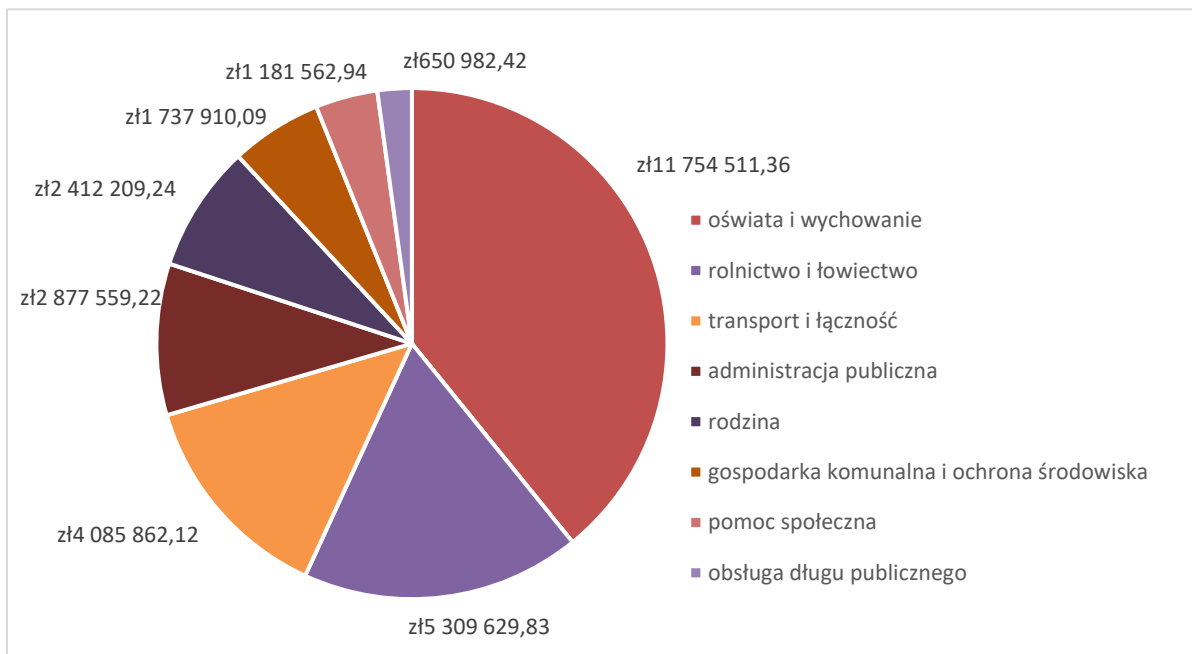
Analogicznie do dochodów gminy, wydatki do 2022 roku wzrastały. W 2022 roku osiągnęły kwotę 39 378 772,77 zł i były wyższe od dochodów o 2 122 100,60 zł. W 2023 roku nastąpił spadek wydatków o ponad 16% w stosunku do 2022 roku. Największy udział w wydatkach miały oświata, rolnictwo oraz transport.

Wykres 12 Wydatki gminy Wodzinie w latach 2019-2023

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Wykres 13 Podział wydatków gminy Wodzinie w latach 2019-2023

Źródło: Raport o stanie gminy za rok 2023

6. Podsumowanie obszaru gospodarczego

Większość zatrudnienia w gminie Wodynie zapewnia rolnictwo oraz praca poza gminą, głównie w Siedlcach. W gminie znajduje się kilka większych zakładów gospodarczych, wśród podmiotów gospodarczych dominują jednak osoby fizyczne prowadzące własną działalność. Ogólna liczba podmiotów powoli, ale systematycznie wzrasta na przestrzeni lat. Poziom bezrobocia w gminie utrzymuje się na stałym, raczej niskim poziomie.

Jednocześnie większość mieszkańców negatywnie ocenia sytuację gospodarczą gminy, szczególnie pod względem możliwości znalezienia pracy w gminie jak i pewności zatrudnienia. Większość osób dojeżdża do pracy do Siedlec.

Struktura finansów gminy w 2023 roku polepszyła się, mimo spadku zarówno dochodów jak i wydatków, wydatki były znacząco niższe od dochodów. Jest to obiecujące na przyszłość, gdyż w 2022 roku sytuacja była odwrotna.

Gmina prowadzi działania integracyjne i współpracuje ze stowarzyszeniami i organizacjami działającymi na rzecz społeczności lokalnej. Stosunkowo niewielka liczba ludności i zaangażowane w lokalną kulturę podmioty takie, jak Koła Gospodyń Wiejskich pozwalają na budowanie spójnej i zintegrowanej społeczności.

Oferta turystyczna gminy Wodynie skupia się wokół walorów przyrodniczych oraz pojedynczych zabytkach. Gmina posiada dobra kultury w postaci zabytkowych obiektów, ale także tereny atrakcyjne krajobrazowo do uprawiania turystyki rowerowej. Przez obszar gminy przechodzi Wodyńska Trasa Rowerowa, która sprzyja poznawaniu okolicy mieszkańcom samych Wodyń jak i okolicznych gmin.

V. OBSZAR PRZYRODNICZY

1. Położenie geograficzne

Według regionalizacji fizyczno-geograficznej Polski, gmina Wodynie położona jest na Nizinie Południowopodlaskiej, w zasięgu dwóch mezoregionów, większość terenu położona jest na obszarze Wysoczyzny Żelechowskiej, a północna i zachodnia część przynależy do Obniżenia Węgrowskiego.

Tabela 9 Podział gminy Wodynie na regiony fizyczno-geograficzne

systematyka	środkowa część gminy		Płn. i zach. część gminy	
mezoregion	318.95	Wysoczyzna Żelechowska	318.93	Obniżenie Węgrowskie
makroregion	318.9	Nizina Południowopodlaska		
podprowincja	318	Niziny Środkowopolskie		
prowincja	31	Niż Środkowoeuropejski		
megaregion	3	Pozaałpejska Europa Środkowa		

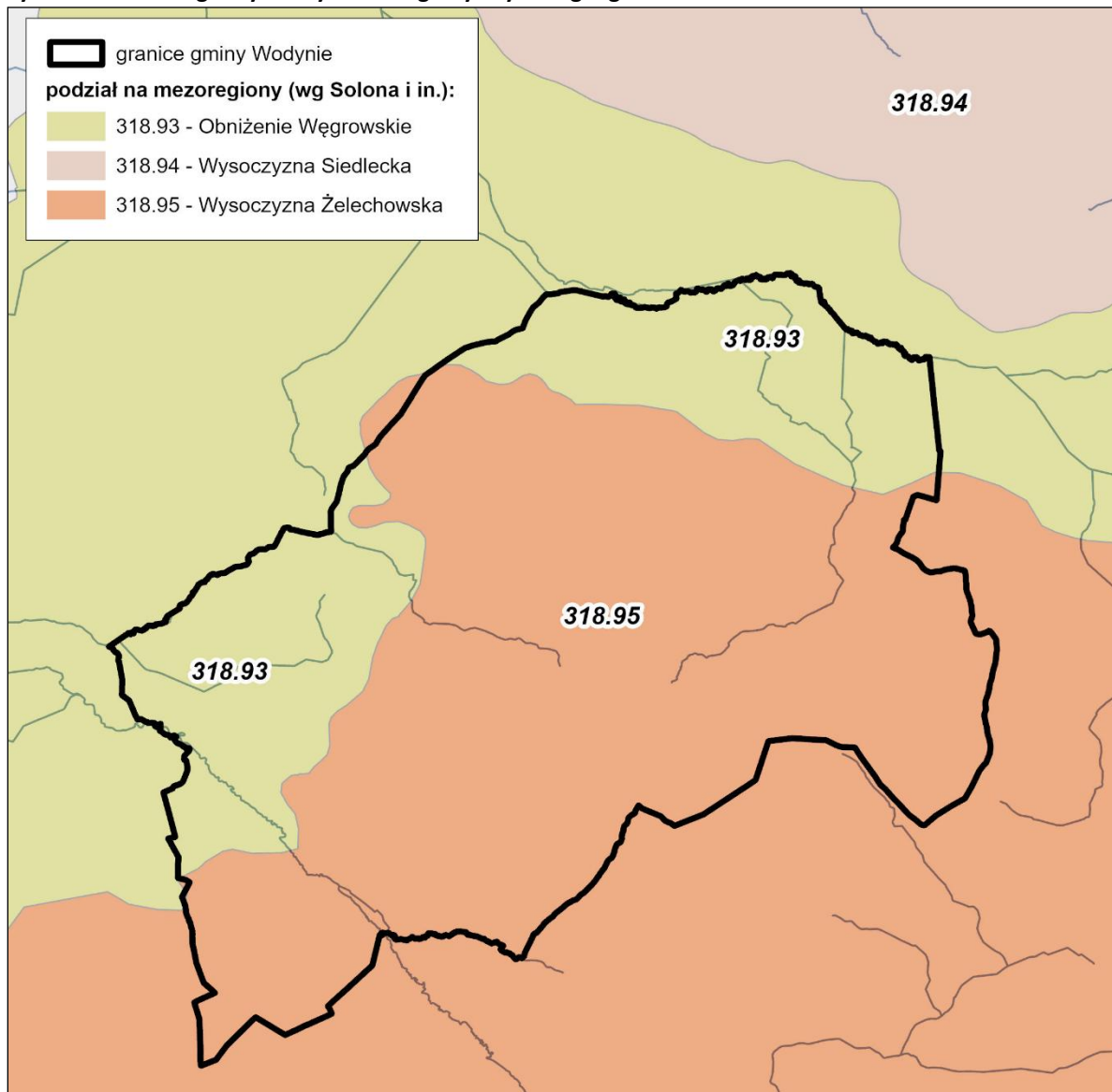
Źródło: Richling A., Solon J., Macias A., Balon J., Borzyszkowski J., Kistowski M. (red.) 2021. Regionalna geografia fizyczna Polski. Bogucki Wyd. Naukowe, Poznań

Gmina Wodynie charakteryzuje się mało zróżnicowaną rzeźbą terenu. Na jej obszarze występują wiele form geomorfologicznych pochodzenia lodowcowego, wodnolodowcowego, rzeczno, eolicznego i denudacyjnego, tj. moreny płaskie, wysoczyzny morenowe, moreny czołowe spiętrzone, zagłębienia bezodpływowe, równiny wodnolodowcowe, moreny wyciśnięcia, kemy, tarasy kemowe, pagórki kemów fluwiogłacialnych, niecki wytopiskowe, rynny subglacialne, doliny wód roztopowych, dna dolin rzecznych, obniżenia wytopiskowe, tarasy akumulacyjny nadzalewowych, wydmy eoliczne, obniżenia deflacyjne, równiny denudacyjne oraz równiny torfowe. Krajobraz gminy urozmaica dolina rzeki Kostrzyń, płynąca w północnej części gminy oraz dolina Świdra.

Wysokości bezwzględne wahają się od około 140,5 m n.p.m. do 199,1 m n.p.m. Teren opada w kierunku północnym i zachodnim, ku dolinom rzek. Deniwelacja powierzchni terenu wynosi około 59 metrów.

Rysunek 5 Podział gminy Wodynie na regiony fizyczno-geograficzne

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CBDG

2. Budowa geologiczna, złoża i osuwiska

Pod względem tektonicznym gmina Wodynie położona jest w południowo-zachodniej części platformy wschodnioeuropejskiej. Powierzchniowe utwory geologiczne tworzą osady zaliczane do osadów Złodowacenia Warty, czwartorzędu nierozdzielonego oraz holocenu.

Najstarszymi osadami występującymi na terenie gminy Wodynie są osady Złodowacenia Warty. Są to piaski i żwiry wodnolodowcowe pochodzące z transgresji. Występują one w rejonie spiętrzeń starszych osadów, w okolicy Seroczyna przykrywają one osady trzeciorzędowe. W zbiornikach w okresie poprzedzającym nasunięcie lądolodu osadziły się mułki, piaski i ropy zastoiskowe. Kumulują się one w północnej, centralnej i południowej części gminy. Gliny zwałowe pochodzące z tego okresu nie tworzą ciągłego poziomu, występując w rejonie Seroczyna oraz Wodyń i są objęte procesami wietrzenia. W południowej i centralnej części gminy występują piaski i żwiry lodowcowe, a w obrębie Obniżenia Węgrowskiego znajdują się piaski, żwiry i mułki glin zwałowych moren czołowych.

Z okresu czwartorzędu nierozdzielonego pochodzą mułki, piaski, gytie i kreda jeziorna, spotykane w obrębie obniżień przy zachodniej granicy gminy, zazwyczaj przykryte osadami fluwiogłacjalnymi. W południowej części gminy, w obrębie doliny rzeki Świdra występują piaski rzeczne. Występują również utwory eoliczne w formie wydym, mając znaczący udział w budowie powierzchni terenu.

Najmłodszymi osadami z okresu holocenu są osady jeziorno-bagienne oraz utwory utworzone przez wody płynące. Występują tam piaski drobno- i średnioziarniste oraz osady organiczne z dużą domieszką części mineralnych – piasków i mułków.

Występują tu głównie kruszywa naturalne – piaski i żwiry oraz surowce ilaste ceramiki budowlanej. Na terenie gminy Wodnyie udokumentowano 6 złóż kopalin w rejonie miejscowości Szostek, Ruda Szostowska, Kolonia Wola Serocka, Seroczyn i Kołodziej. 4 złoża są trwale lub okresowo eksploatowane i wyznaczono dla nich tereny i obszary górnicze. Dla 2 złóż zaniechano eksploatacji.

Tabela 10 Złóża surowców mineralnych w gminie Wodnyie

nazwa złoża	ID złoża	rodzaj utworów budujących złoża	Zasoby [tys. t]	stan i kierunki zagospodarowania złoża	obszar i teren górniczy
Oleśnica	19687	piaski i żwiry	155,97	złoża zagospodarowane, eksploatowane okresowo	Oleśnica
Ruda Szostowska	20160	piaski i żwiry	2945,88	złoża eksploatowane	Ruda Szostowska
Młynki	19667	piaski i żwiry	283,74	złoża eksploatowane	Młynki/1
Wola Serocka	3199	surowce ilaste ceramiki budowlanej	0,40	złoża, którego wydobycie zostało zaniechane	-
Seroczyn	13373	piaski i żwiry	864,21	złoża, którego wydobycie zostało zaniechane	Seroczyn
Kołodziej	11537	piaski i żwiry	208,31	złoża zagospodarowane, eksploatowane okresowo	Kołodziej

Źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2023 r., dane PIG-PIB

Złoża piasków budowlanych „Oleśnica” położone jest na północ od miejscowości Szostek. Ma powierzchnię 2 ha, lecz brak bilansowych zasobów geologicznych złoża. Złoża jest eksploatowane okresowo, wyznaczono wokół niego obszar i teren górniczy.

„Ruda Szostowska” jest złożem piasków budowlanych miejscowości Ruda Szostowska o powierzchni 11,89 ha. Złoża jest eksploatowane i wyznaczono dla niego obszar i teren górniczy.

„Młynki” to złoża piasków budowlanych położone na południe od Rudy Szostowskiej o powierzchni prawie 2 ha. Złoża jest eksploatowane i wyznaczono dla niego obszar i teren górniczy.

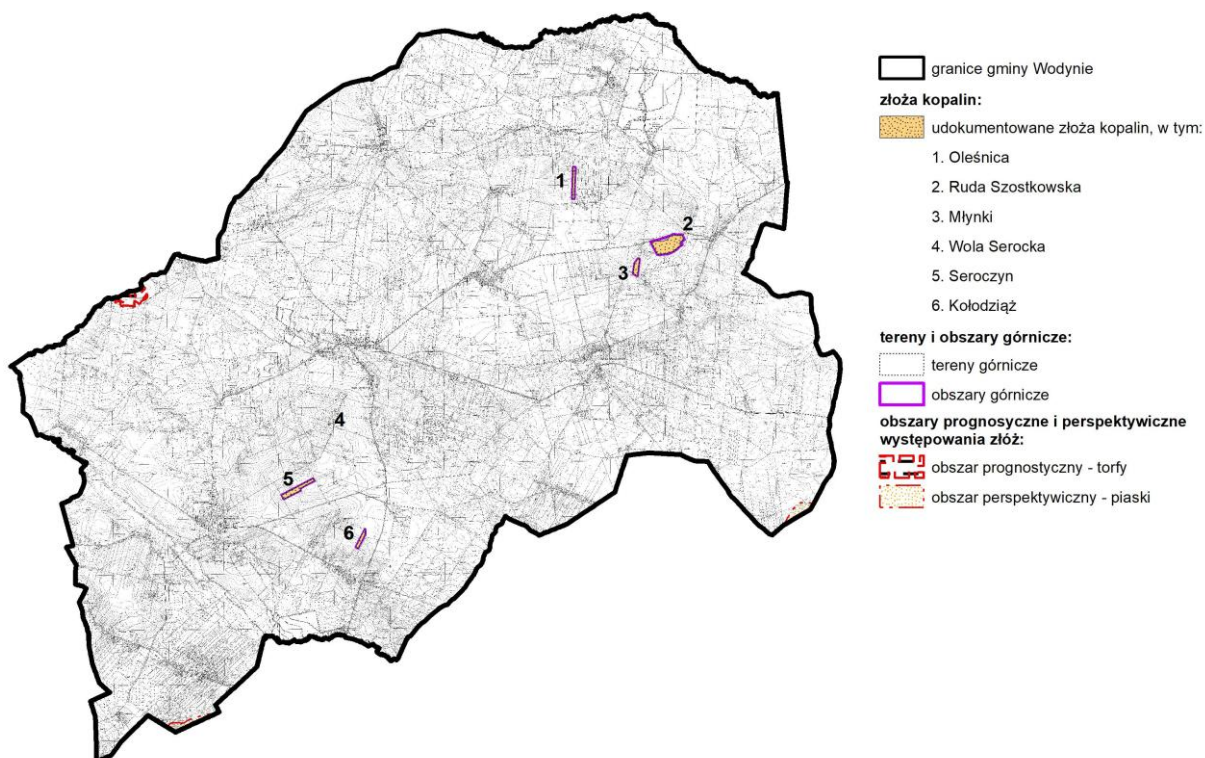
Złoża glin ceramiki budowlanej i pokrewnych „Wola Serocka” położone jest na północ od miejscowości Kolonia Wola Serocka. Po powierzchni 0,1 ha a eksploatacja złoża została zaniechana. Obecnie jest to teren zadrzewiony.

„Seroczyn” to złoża piasków budowlanych położone na północny-wschód od Seroczyna, o powierzchni prawie 4 ha. Eksploatacja złoża została zaniechana.

„Kołodziej” jest złożem piasków budowlanych na północ od miejscowości Kołodziej o powierzchni 1,46 ha. Złoże jest eksploatowane okresowo, wyznaczono dla niego obszar i teren górniczy.

Rysunek 6 Udokumentowane złoża kopalin na terenie gminy Wodynie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CBDG oraz Mapy Geośrodowiskowej Polski (II)

Na obszarze gminy Wodynie zgodnie z danymi Systemu Osłony Przeciwosuwiskowej PIG-PIB nie występują udokumentowane osuwiska ani tereny zagrożone ruchami masowymi.

3. Wody powierzchniowe i podziemne

Niniejszy fragment opracowano na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2023 r. poz. 300) oraz dokumentów do niego podrzędnych czy ich opracowań, w tym kart charakterystyk JCWP i JCWPd udostępnionych na portalu apgw.gov.pl.

Gmina Wodynie znajduje się w dorzeczu rzeki Wisły. Odwadniana jest przez rzeki Świder (prawobrzeżny dopływ Wisły) i Kostrzyń. Świder wypływa z dwóch źródeł w gminach Stoczek Łukowski i Wola Mysłowska i wpływa do Wisły na pograniczu Józefowa i Otwocka. Jest rzeką niziną, odwadniając południowe i południowo-zachodnie tereny gminy. Kostrzyń stanowi lewy dopływ Liwca, a źródła rzeki znajdują się na terenie gminy Domanice. Odwadnia ona północne i północno-wschodnie rejony gminy. Dolina Kostrzynia jest zmeliorowana, z liczną siecią rowów a jej wody są istotne dla

rolnictwa. Sieć rzeczną uzupełniają trzy kompleksy stawów rybnych w Szostku, Seroczynie i Wodyniach. Na obszarze gminy występują również niewielkie bezodpływowe zbiorniki wodne w postaci oczek wodnych oraz pojedynczych stawów.

Jednolitą częścią wód powierzchniowych jest oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych: jezioro, sztuczny zbiornik wodny, ciek a także fragment morskich wód wewnętrznych itp. Większe cieki dzielone są na mniejsze odcinki stanowiące JCWP. W układzie zlewniowym obszar gminy Wodnyie należy do dorzecza Wisły i zgodnie z aktualnym cyklem planistycznym dotyczącym planowania w gospodarowaniu wodami (2022-2027) położony jest w zasięgu sześciu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP) rzecznych:

- *Kostrzyń do Dopływu z Osińskiego* (RW2000152671484179),
- *Suj* (RW20001025629),
- *Świder do Świdra Wschodniego* (RW200010256139),
- *Świder od Świdra Wschodniego do ujścia* (RW2000112569),
- *Dopływ spod Zgórznicy* (RW20001025616),
- *Jemielne* (RW200010256329).

Monitoringiem¹ prowadzonym przez GIOŚ obecnie nie jest objęta żadna z nich. Do 2021 roku monitorowano 5 z nich. Świder od źródeł do Świdra Wschodniego był monitorowany w 2019 roku.

Tabela 11 Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych występujących na terenie gminy Wodnyie

kod i nazwa JCWP	status JCWP	stan (ogólny)	ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	cele środowiskowe
RW2000152671484179 Kostrzyń do Dopływu z Osińskiego	SZCW - silnie zmieniona część wód	zły stan wód	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
RW20001025629 Suj	NAT - naturalna część wód	brak danych	zagrożona	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D dobry stan chemiczny
RW200010256139 Świder do Świdra Wschodniego	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	zagrożona	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot amonowy,, MMI]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D dobry stan chemiczny

¹ JCWP posiadające ustalony ppk w okresie 2016-2021

RW2000112569 Świder od Świdra Wschodniego do ujścia	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	zagrożona	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w),benzo(g,h,i)perylene(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
RW20001025616 Dopływ spod Zgórnicy	NAT - naturalna część wód	brak danych	zagrożona	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D dobry stan chemiczny
RW200010256329 Jemielne	NAT - naturalna część wód	brak danych	zagrożona	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D dobry stan chemiczny

Źródło: www.apgw.gov.pl – Karty Charakterystyk JCWP

W Planie gospodarowania wodami na terenie dorzecza Wisły został przygotowany katalog działań dla poszczególnych kategorii wód, w tym jednolitych części wód powierzchniowych JCWP rzecznych, uwzględniający specyfikę danej kategorii. Każde z działań zostało ukierunkowane na osiągnięcie celów środowiskowych dla wód powierzchniowych. Wśród wskazanych działań znalazły się zarówno działania nowe, jak i prolongowane z poprzedniego cyklu planistycznego (2016–2021).

Zadania dla poszczególnych JCWP położonych w zasięgu gminy Wodynie, za których realizację odpowiada gmina, zostały scharakteryzowane w tabeli poniżej.

Tabela 12 Zestaw działań związanych z gospodarką wodną, wyznaczonych dla jednolitych części wód powierzchniowych występujących na terenie gminy Wodynie, leżących w kompetencji gminy

kod i nazwa JCWP	kategoria działania	typ i rodzaj działania	nazwa działania opis działania
RW2000152671484179 Kostrzyń do Dopływu z Osińskiego	Poprawa warunków dla obszarów chronionych	techniczne/ nietechniczne podstawowe	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych Zachowanie siedlisk łęgowych (środowisk mozaikowych w sąsiedztwie wód, łożowisk, szuwarów i zarośli, stref ekotonowych) [podróżniczek, dziwon]. Pozostawiane powinny być zadrzewienia i zakrzewienia rosnące wzdłuż cieków wodnych. Natomiast w przypadku rowów melioracyjnych, należy dążyć do zachowania roślinności krzewiastej (drzewiastej) na ich skarpach na co najmniej 10% długości rowów, ale nie więcej niż na 40% ich długości. Termin rozpoczęcia działania w pierwszych 3 latach obowiązywania planu zadań ochronnych. Obszar Natura 2000 poza terenami leśnymi. (Obszar Natura 2000 Dolina Kostrzynia).

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ GMINY WODNYŃE

	Aktualizacja programu ochrony środowiska	nietechniczne uzupełniające	Aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do jcwp Aktualizacja programu ochrony środowiska w celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń do wody i powietrza, substancji będących czynnikami stwierdzonej presji chemicznej w wodzie oraz redukcji dopływu substancji priorytetowych ze zlewni do jcwp. Obejmuje uwzględnienie w opracowywanych i aktualizowanych planach (na wszystkich poziomach JST) zagadnień związanych z identyfikacją zagrożeń i problemów oraz wdrażaniem lokalnych działań mających na celu ograniczenie stwierdzonych presji chemicznych i poprawę stanu wód. Planowanie specyficznych działań na szczeblu samorządowym ma przyczynić się do osiągnięcia celów zapisanych w krajowych dokumentach strategicznych i programowych
RW20001025629 Suj	nie ustalono indywidualnych działań dla jcwp; obowiązuje realizacja działań krajowych		
RW200010256139 Świder do Świdra Wschodniego	nie ustalono indywidualnych działań dla jcwp, których jednostką odpowiedzialną za realizację byłaby gmina Wodnyńe		
RW2000112569 Świder od Świdra Wschodniego do ujścia	Aktualizacja programu ochrony środowiska	nietechniczne uzupełniające	Aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do jcwp Aktualizacja programu ochrony środowiska w celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń do wody i powietrza, substancji będących czynnikami stwierdzonej presji chemicznej w wodzie oraz redukcji dopływu substancji priorytetowych ze zlewni do jcwp. Obejmuje uwzględnienie w opracowywanych i aktualizowanych planach (na wszystkich poziomach JST) zagadnień związanych z identyfikacją zagrożeń i problemów oraz wdrażaniem lokalnych działań mających na celu ograniczenie stwierdzonych presji chemicznych i poprawę stanu wód. Planowanie specyficznych działań na szczeblu samorządowym ma przyczynić się do osiągnięcia celów zapisanych w krajowych dokumentach strategicznych i programowych.
RW20001025616 Dopływ spod Zgórznicy	Adaptacja do zmian klimatu	techniczne uzupełniające	Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększenia ilości i czasu naturalnej retencji wód na gruntach rolnych w zlewni jcwp. Realizacja działań wskazanych w etapie I aPGW (działanie RWC_01.06. Opracowanie programu poprawy retencji glebowej i krajobrazowej w obszarach rolniczych w zlewni jcwp) polegających na zwiększeniu poziomu naturalnej retencji wody w zlewni w obszarach rolniczych dla ograniczenia wymywania zanieczyszczeń obszarowych w celu poprawy stanu wód i osiągnięcia wyznaczonych celów środowiskowych – dobrego stanu wód. Dodatkowo wzrost retencji ograniczy ryzyko suszy rolniczej wskazanej dla tego jcwp w ramach programu PPSS.
RW200010256329 Jemielne	nie ustalono indywidualnych działań dla jcwp; obowiązuje realizacja działań krajowych		

Źródło: www.apgw.gov.pl – Zestaw Działań IIaPGW

Zgodnie z aktualnym cyklem planistycznym dotyczącym planowania w gospodarowaniu wodami (2022-2027) obszar gminy Wodnyńe położony jest w zasięgu dwóch Jednolitych Części Wód

Podziemnych: północna i wschodnia część gminy leży w zasięgu JCWPd nr 55 (PLGW200055), zaś zachodnia i południa w zasięgu JCWPd nr 66 (PLGW200066).

Tabela 13 Charakterystyka jednolitych części wód podziemnych występujących na terenie gminy Wodynie

kod JCWPd	stan JCWPd	ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	przypisane cele środowiskowe
PLGW200055	dobry	niezagrożona	dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy
PLGW200066	dobry	niezagrożona	dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy

Źródło: www.apgw.gov.pl – Karty Charakterystyk JCWPd

W Planie gospodarowania wodami na terenie dorzecza Wisły nie wskazano działań dla ww. JCWPd, za których realizację odpowiada gmina Wodynie.

Gmina Wodynie położona jest w granicach GZWP nr 215 Subniecka warszawska, a ponadto południowo-zachodni skraj gminy położony jest w granicach GZWP nr 2151 Subniecka warszawska (część centralna). Oba zbiorniki są zbiornikami porowymi występującymi w obrębie piętra paleogeńsko-neogeńskiego. Obszar w obrębie GZWP nr 215 charakteryzuje się wysoką odpornością na zanieczyszczenia, ze względu na izolację wodonośnych piasków miocenu i oligocenu utworami słabo przepuszczalnymi.

4. Zagrożenie powodziowe i zagrożenie suszą

W gminie Wodynie zagrożenie powodziowe stanowi rzeka Świder – prawy dopływ Wisły. W zakresie oceny ryzyka powodziowego dla obszaru gminy obowiązują mapy zagrożenia powodziowego (MZP) i mapy ryzyka powodziowego (MRP)². Na MZP wskazano obszary o wysokim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi (Q=10%, tzw. wody dziesięcioletnie), o średnim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi (Q=1%, tzw. wody stuletnie) oraz o niskim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi (Q=0,2%, tzw. wody pięćsetletnie).

Mapy ryzyka powodziowego, przedstawiające negatywne skutki dla życia i zdrowia ludzi oraz wartości potencjalnych strat powodziowych wskazują, że rzeka Świder na odcinku przepływającym przez gminę Wodynie nie stanowi zagrożenia dla jakichkolwiek zabudowań.

Zgodnie z Planem Zarządzania Ryzykiem Powodziowym (PZRP) przyjętym Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz. U. z 2022 poz. 2739) w granicach gminy Wodynie jako zadanie inwestycyjne mające na celu poprawę bezpieczeństwa przeciwpowodziowego wskazano budowę zbiornika retencyjnego nad rzeką Świder – lata 2022-2027 (nr ID: W_SW_2008).

Według planu przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS) przyjętym Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz. U. z 2021 r. poz. 1615) gmina Wodynie jest w większości silnie zagrożona suszą atmosferyczną i suszą hydrologiczną, ekstremalnie zagrożona suszą rolniczą oraz słabo zagrożona suszą hydrogeologiczną. Łączne zagrożenie suszą zostało w PPSS określone dla większości obszaru gminy jako silne. Działania

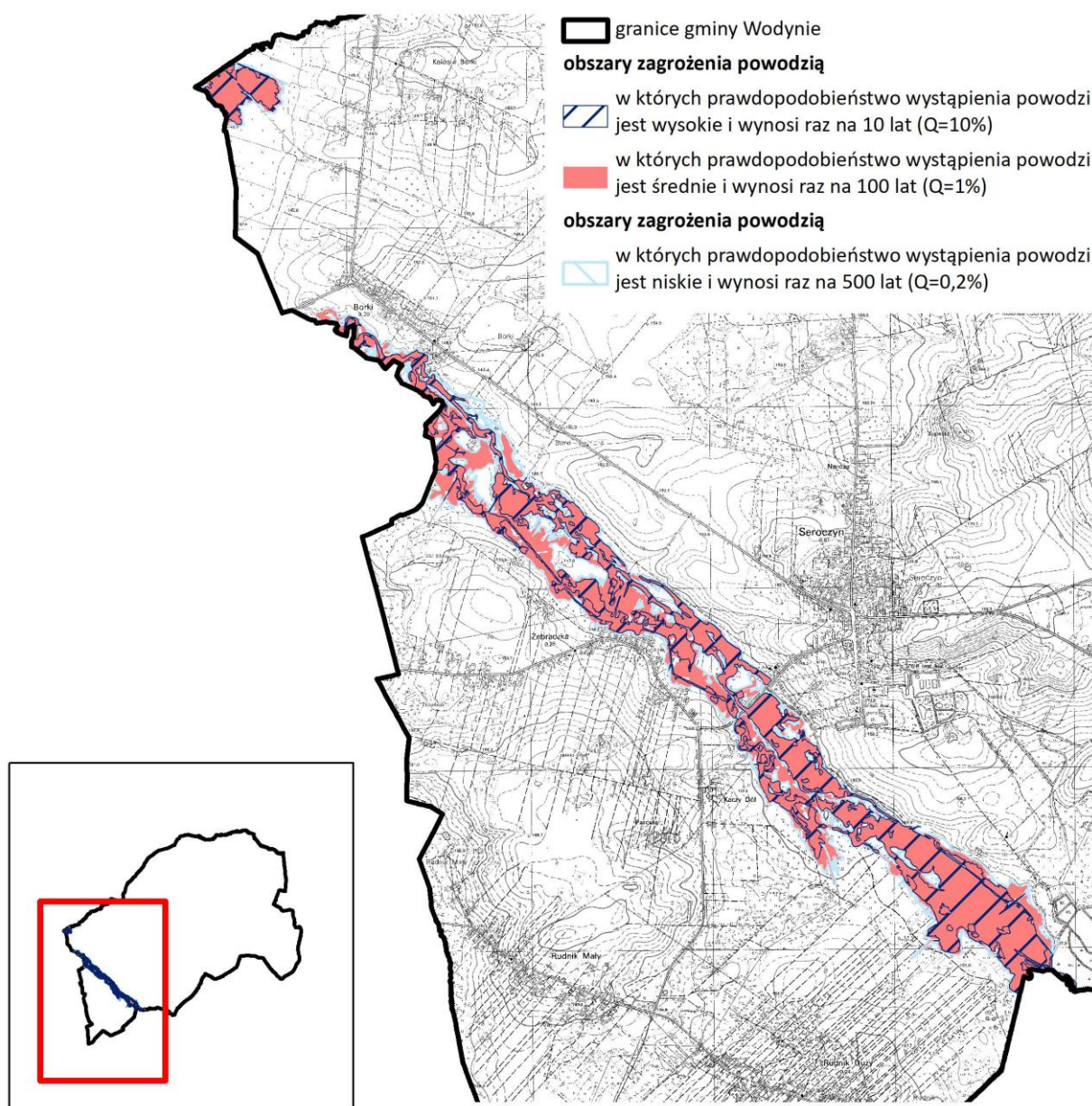
² Dane pochodzące z aktualizacji map zagrożenia powodziowego, które w dniu 7.09.2022 r. zgodnie z art. 171 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1478 ze zm.) zostały podane do publicznej wiadomości.

rekomendowane do wdrożenia w celu zapobiegania suszom dla Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP) na terenie gminy Wodnie to:

1. Zwiększanie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych;
2. Retencja i zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych;
3. Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększenia lub odtwarzania naturalnej retencji;
4. Przebudowa urządzeń melioracji wodnych dla zwiększania retencji glebowej;
5. Wykorzystanie wód z systemów drenarskich do nawożenia i nawadniania upraw polowych;
6. Budowa lub przebudowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych oraz budowa lub przebudowa wodooszczędnych systemów nawadniania wykorzystujących zasoby wód podziemnych;
7. Przeprowadzenie weryfikacji zasad gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych.

Rysunek 7 Obszary zagrożenia powodziowego w gminie Wodnie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGW WP i SWDE

5. Użytki rolne i leśne

Na obszarze gminy Wodynie dominuje krajobraz rolniczo-leśny. W strukturze gruntów rolnych przeważają pola uprawne, gdzieśgdzie przeplatane terenami zadrzewionymi oraz pastwiskowymi. Dolinę Kostrzynia i Świdra w znacznej mierze zajmują zbiorowiska łąkowe. Na użytkach rolnych dominują gleby średniej i słabej jakości, tj. IV i V klasy bonitacyjnej. Gleby chronione III klasy bonitacyjnej, występują szczególnie w centralnej i zachodniej części gminy. Podobnie przedstawia się jakość użytków zielonych - dominuje klasa IV i V z niewielkim udziałem klasy II i III przede wszystkim w południowo-zachodniej części gminy.

Zgodnie z danymi GUS z 2022 r. lesistość gminy kształtuje się na poziomie 31,2%. Powierzchnia lasów wynosi ok. 3 596,98 ha, z czego lasy stanowiące własność Skarbu Państwa zajmują powierzchnię 1 580 ha (43,9% ogólnej powierzchni lasów), lasy prywatne 1 955 ha (54,4% ogólnej powierzchni lasów). Gmina Wodynie w całości przynależy do Nadleśnictwa Siedlce, które podlega Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Warszawie.

Najczęściej występującymi siedliskami są bory świeże, bory mieszane świeże, lasy mieszane świeże, gdzie dominującymi gatunkami są sosna, dąb szypułkowy i brzoza. Rzadziej występują siedliska lasu świeżego z dominującymi gatunkami: dębem szypułkowym i brzozą. Najmniejszy udział mają siedliska olsu z olszą i jesionem. Lasy Państwowe na terenie gminy pełnią funkcję gospodarczą i ochronną. Lasy pełniące funkcje ochronne to lasy wodochronne - są to głównie lasy położone w obniżeniach terenu, wzdłuż cieków wodnych oraz na siedliskach wilgotnych i bagiennych. Ich dominującą funkcją jest ochrona zdolności retencyjnych lasów, zlewni oraz zbiorników wodnych.

6. Formy Ochrony Przyrody

Na terenie gminy Wodynie występują obszary i obiekty objęte ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (t.j. Dz. U. z 2024r., poz. 1098). Są to:

- obszar Natura 2000 Dolina Kostrzynia (PLB140009),
- obszar Natura 2000 Dąbrowy Seroczyńskie (PLH140004),
- Łukowski Obszar Chronionego Krajobrazu,
- rezerwat przyrody Kulak,
- rezerwat przyrody Dąbrowy Seroczyńskie,
- 18 pomników przyrody w postaci drzew i głązów narzutowych.

Gmina Wodynie położona jest w zasięgu dwóch obszarów Natura 2000:

- obszaru specjalnej ochrony ptaków *Dolina Kostrzynia* PLB140009,
- obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty (specjalny obszar ochrony siedlisk) *Dąbrowy Seroczyńskie* PLH140004.

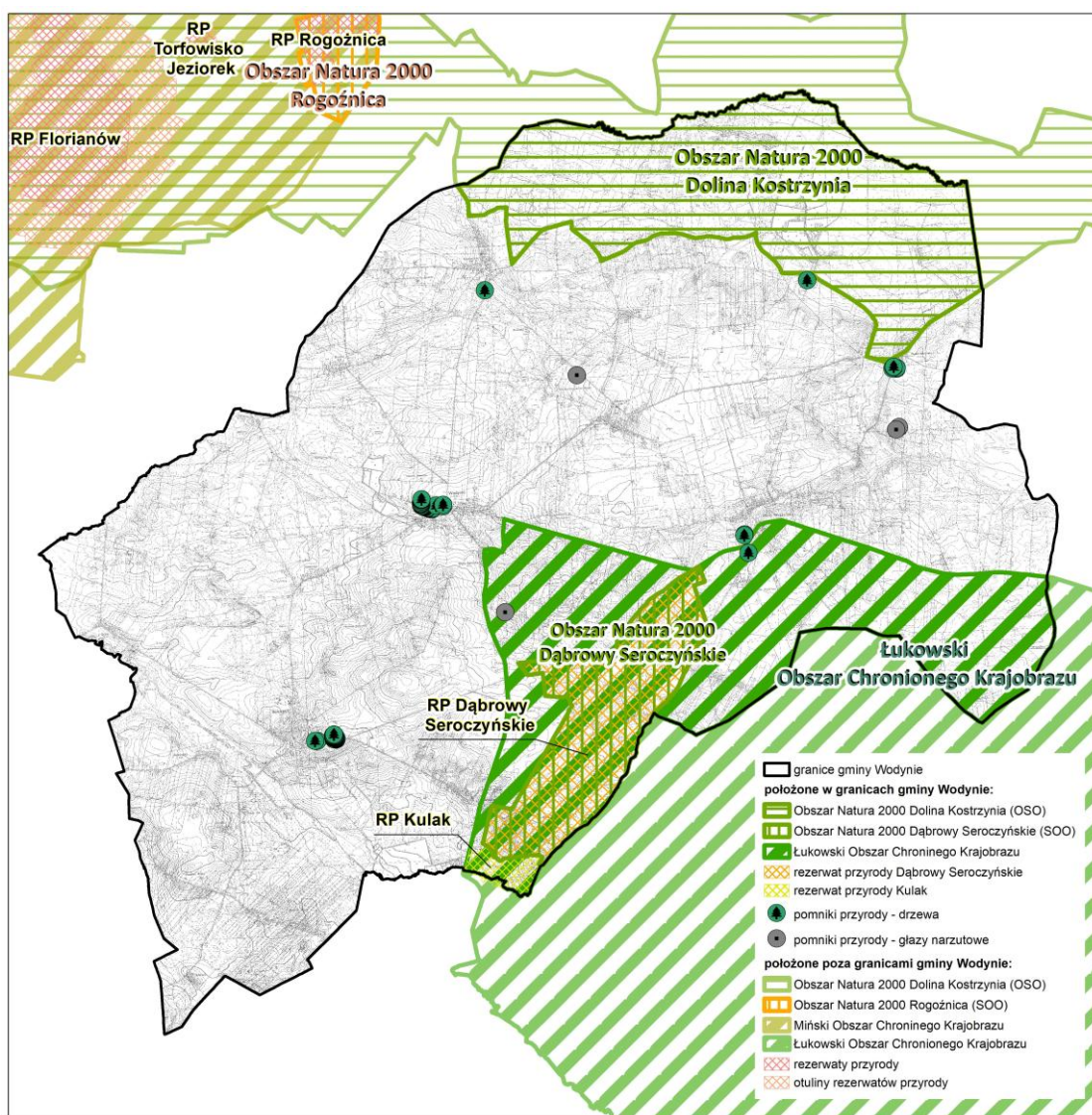
Obszar Natura 2000 Dolina Kostrzynia PLB140009 stanowi obszar specjalnej ochrony ptaków. Zajmuje obszar o powierzchni 12376,13 ha, z czego w granicach gminy powierzchnia obszaru wynosi 1249 ha. O charakterze tego obszaru decydują przede wszystkim trwałe użytki zielone położone w dolinie rzeki Kostrzyn, dominujące na tym terenie, istotny udział mają także okoliczne lasy. Jest to obszar o dominujących funkcjach rolniczych z największym udziałem ekstensywnie użytkowanych łąk i

pastwisk. Występuje tu co najmniej 20 gatunków ptaków wymienionych w załączniku I Dyrektywy Ptasiej, 3 gatunki zostały zamieszczone na liście zagrożonych ptaków w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt.

Obszar Natura 2000 Dąbrowy Seroczyńskie stanowi specjalny obszar ochrony siedlisk, o powierzchni 549,19 ha. Dominują antropogeniczne niezbyt stare zbiorowiska leśne: dębowe, sosnowo-dębowe i sosnowe lasy, a w mniejszym stopniu powierzchnię zajmują ekosystemy wodno-błotne. Przedmiotem ochrony są siedliska grądu środkowoeuropejskiego i subkontynentalnego oraz ciepłolubne dąbrowy. W drzewostanach dominują dęby bezszypułkowe z domieszką szypułkowych i grabów.

Rysunek 8 Formy ochrony przyrody w gminie Wodzinie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska

7. Stan środowiska naturalnego

Monitoring jakości powietrza na terenie województwa mazowieckiego prowadzony jest w ramach państwowego monitoringu środowiska przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (Departament Monitoringu Środowiska). Oceny jakości powietrza wykonywane są w odniesieniu do

obszaru strefy, liczba stref w województwie mazowieckim wynosi 4. Obszar gminy Wodynie zaliczany jest do strefy mazowieckiej, w której ocena jakości powietrza prowadzona jest zarówno pod kątem ochrony zdrowia ludzi jak i ochrony roślin.

Zgodnie z „Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim – raport wojewódzki za rok 2024”³, na terenie gminy stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów długoterminowych stężeń ozonu wg kryterium ochrony zdrowia ludzi oraz ochrony roślin, na co miały wpływ przede wszystkim sprzyjające warunki meteorologiczne. Dla pozostałych zanieczyszczeń poziomy dopuszczalny lub docelowy zostały dotrzymane. Zgodnie z raportem wojewódzkim dotyczącym jakości powietrza w województwie mazowieckim rok 2024 był drugim rokiem, po roku 2023, w którym dotrzymany został poziom dopuszczalny dla pyłu zawieszonego PM₁₀.

Tabela 14 Wynikowe klasy strefy mazowieckiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych pod kątem ochrony zdrowia i roślin

kryterium	symbol klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń										
	NO ₂ ⁴	SO ₂	CO	PM ₁₀	PM _{2,5}	B(a)P	As	Cd	Ni	Pb	O ₃
ze względu na ochronę zdrowia ludzi	A	A	A	A	A/A1	C	A	A	A	A	A/D2
ze względu na ochronę roślin	A	A	⁻¹⁶	-	-	-	-	-	-	-	A/D2

gdzie:

klasa A – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych;

klasa A1 – stężenia pyłu PM_{2,5} nie przekraczają poziomu dopuszczalnego dla II fazy;

klasa C – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziom dopuszczalny i poziom docelowy

klasa D2 – stężenia ozonu przekraczają poziom celu długoterminowego.

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim – raport wojewódzki za rok 2024. GIOŚ Warszawa, 2025)

Stan wód powierzchniowych i podziemnych jest determinowany głównie przez działalność antropogeniczną. Na terenie gminy nie funkcjonują duże skupiska zakładów przemysłowych, które stwarzałyby zagrożenie dla środowiska przyrodniczego, znajdują się jedynie pojedyncze zakłady produkcyjne. Zagrożenie może stanowić nieuporządkowana gospodarka wodno-ściekowa w przypadku, gdy rozwój sieci kanalizacyjnej nie idzie w parze z rozwojem sieci wodociągowej.

Zgodnie z danymi GUS z 2023 r., na obszarze gminy Wodynie, z wodociągu korzysta ok. 75% mieszkańców, natomiast do sieci kanalizacyjnej podłączone jest jedynie ok. 38% mieszkańców.

Na terenach, gdzie budowa kanalizacji sanitarnej nie jest ekonomicznie uzasadniona mieszkańcy korzystają z przydomowych oczyszczalni ścieków lub zbiorników bezodpływowych. Niewłaściwe zagospodarowanie ścieków, np. w nieszczelnych szambach, stanowi znaczące zagrożenie dla stanu czystości wód podziemnych i powierzchniowych. Na terenie gminy Wodynie znajduje się 245 sztuk zbiorników bezodpływowych oraz 22 oczyszczalnie przydomowe (GUS, stan na 31 XII 2023 r.).

Jako główne zagrożenie klimatu akustycznego na terenie gminy Wodynie należy wskazać hałas komunikacyjny, pochodzący z drogi wojewódzkiej nr 802 Mińsk Mazowiecki – Seroczyn oraz drogi wojewódzkiej nr 803 łączącej Stoczek Łukowski i Wodynie z Siedlcami. Zgodnie z Generalnym Pomiarom Ruchu przeprowadzonym przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad w

³ GIOŚ Warszawa, 2025

⁴ dla roślin NO_x

2020/2021 na drogach krajowych i wojewódzkich⁵ ruch samochodowy na ww. szlakach nie jest bardzo wysoki, jednak po drogach tych poruszają się nie tylko samochody osobowe, ale także pojazdy ciężarowe, których ruch powoduje znacznie większą uciążliwość akustyczną w porównaniu do samochodów osobowych.

Tabela 15 Średni Dobowy Ruch Roczny dla DW802 i DW803

numer drogi	opis odcinka		SDRR poj. silnikowe ogółem (poj./dobę)
	długość (km)	nazwa	
802	9,6	LATOWICZ - SEROCZYN /DW803/	1468
803	21,2	SKÓRZEC- SEROCZYN /DW802/	2720
803	3,4	SEROCZYN /DW802/ - GR. WOJ.	1153

Źródło: Generalny Pomiar Ruchu 2020/2021

Potencjalnym źródłem hałasu występującym na terenie gminy są niewielkie zakłady produkcyjne, a także warsztaty samochodowe, stolarskie itp., przy czym nie są to źródła szczególnie uciążliwe, gdyż gminę charakteryzuje ogólnie dobry klimat akustyczny. Ponadto część gminy jest użytkowana rolniczo - hałas związany z terenami rolnymi ma charakter sezonowy i wynika z prowadzenia prac polowych z użyciem ciężkiego sprzętu.

8. Podsumowanie obszaru przyrodniczego

Zasoby przyrodnicze gminy Wodynie są chronione przez wielkoobszarowe i punktowe formy ochrony przyrody. Jest to Łukowski Obszar Chronionego Krajobrazu, rezerваты przyrody Dąbrowy Seroczyńskie i Kulak, dwa obszary Natura 2000 oraz liczne pomniki przyrody. Na terenie gminy Wodynie użytki rolne stanowią ok 60% jej powierzchni. Dominują użytki rolne klasy IV, IVa, IVb i V, gleby klasy III stanowią 14% powierzchni użytków rolnych (klasa I i II nie występuje). Udział terenów leśnych w powierzchni gminy wynosi ok. 31%. W gminie Wodynie zagrożenie powodziowe stanowi rzeka Świder. Większość obszaru gminy jest silnie zagrożona suszą. Na terenie gminy nie występują udokumentowane osuwiska. Obecnie obszar gminy obejmuje swym zasięgiem 6 udokumentowanych złóż kopalin, z czego dla 2 zaniechano wydobywania. Stan wód podziemnych oceniany jest jako dobry, jednak zagrożenie dla czystości wód stanowi nieuporządkowana gospodarka wodno-ściekowa. Jakość powietrza oceniana jest jako dobra, przekraczany jest jedynie cel długoterminowy poziomu stężenia ozonu. Największy udział w emisji CO₂ oraz innych zanieczyszczeń do powietrza na terenie gminy ma emisja z ogrzewania budynków. Największym źródłem hałasu w gminie są główne szlaki komunikacyjne. Mieszkańcy za największe walory gminy uważają walory przyrodnicze oraz czyste środowisko.

⁵ Generalny Pomiar Ruchu 2020/21, GDDKiA: <https://www.gov.pl/web/gddkia/generalny-pomiar-ruchu-20202021>

VI. OBSZAR PRZESTRZENNY

1. Historyczny i obecny rozwój przestrzenny gminy

Rozwój przestrzenny

Jak opisano w rozdziale poświęconym historii gminy, najstarszymi miejscowościami są Seroczyn oraz Wodynie. Seroczyn uzyskał prawa miejskie w XVI wieku co umożliwiło rozwój tego obszaru. Zabudowa powstawała w obrębie miasta, a okoliczne miejscowości zachowywały charakter wiejski.

Już przed utratą praw miejskich przez Seroczyn, okoliczne ziemie się wyludniały. W XIX wieku powstało dużo zabudowań lekkiego przemysłu takich jak tartak, gorzelnia, cegielnia co spowodowało sprowadzenie się nowej ludności. Po II Wojnie Światowej, która dotkliwie przetoczyła się przez tereny gminy utworzono tu Państwowe Gospodarstwo Rolne. Do dnia dzisiejszego obszar gminy zachował silny charakter wiejski, gdzie zabudowania skupiają się we wsiach, wzdłuż dróg publicznych.

Wewnątrz gminy najważniejszymi ośrodkami oddziałującymi na okoliczne wsie są miejscowości Seroczyn i Wodynie, jako siedziby władz administracyjnych oraz centra kulturalno-usługowe. Lokalizacja w pewniej odległości od większych ośrodków miejskich, brak infrastruktury kolejowej nie sprzyja rozwojowi zabudowy. Nowe budynki mieszkalne powstają głównie w Seroczynie, Borkach i Wodyniach. Wiele dotychczasowej zabudowy zagrodowej traci swój charakter i przyjmuje postać zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, ponieważ coraz mniej prowadzonych jest gospodarstw rolnych, a ludność utrzymuje się z pracy pozarolniczej. Nowe budynki powstają przede wszystkim w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej. Znikome pokrycie gminy planami miejscowymi powoduje, że zabudowa powstaje na podstawie decyzji o warunkach zabudowy.

Powiązania

Siedlce położone ok. 25 km od gminy Wodynie, połączone drogą wojewódzką, stanowią kluczowy zewnętrzny czynnik rozwoju gminy. Jako duży ośrodek miejski, posiadają rozwinięty rynek pracy oraz bogatą ofertę usługową. Położone nieopodal mniejsze miasto Stoczek Łukowski, również stanowi istotne powiązanie funkcjonalne gminy Wodynie, zapewniając szybszy dostęp do usług i miejsc pracy, w porównaniu do bardziej oddalonych Siedlec. Ze względu na większą odległość Warszawa jest drugim po Siedlcach wybieranym dużym ośrodkiem miejskim, część mieszkańców na co dzień dojeżdża do stolicy, do pracy czy szkoły, pokonując przy tym ok. 70 km w jedną stronę. Innym miastem które w mniejszym stopniu, ale również jest powiązane funkcjonalnie z gminą jest Mińsk Mazowiecki, znajdujący się w odległości ok. 30 km. Powyższe miasta są również atrakcyjnym rynkiem zbytu dla produktów rolnych.

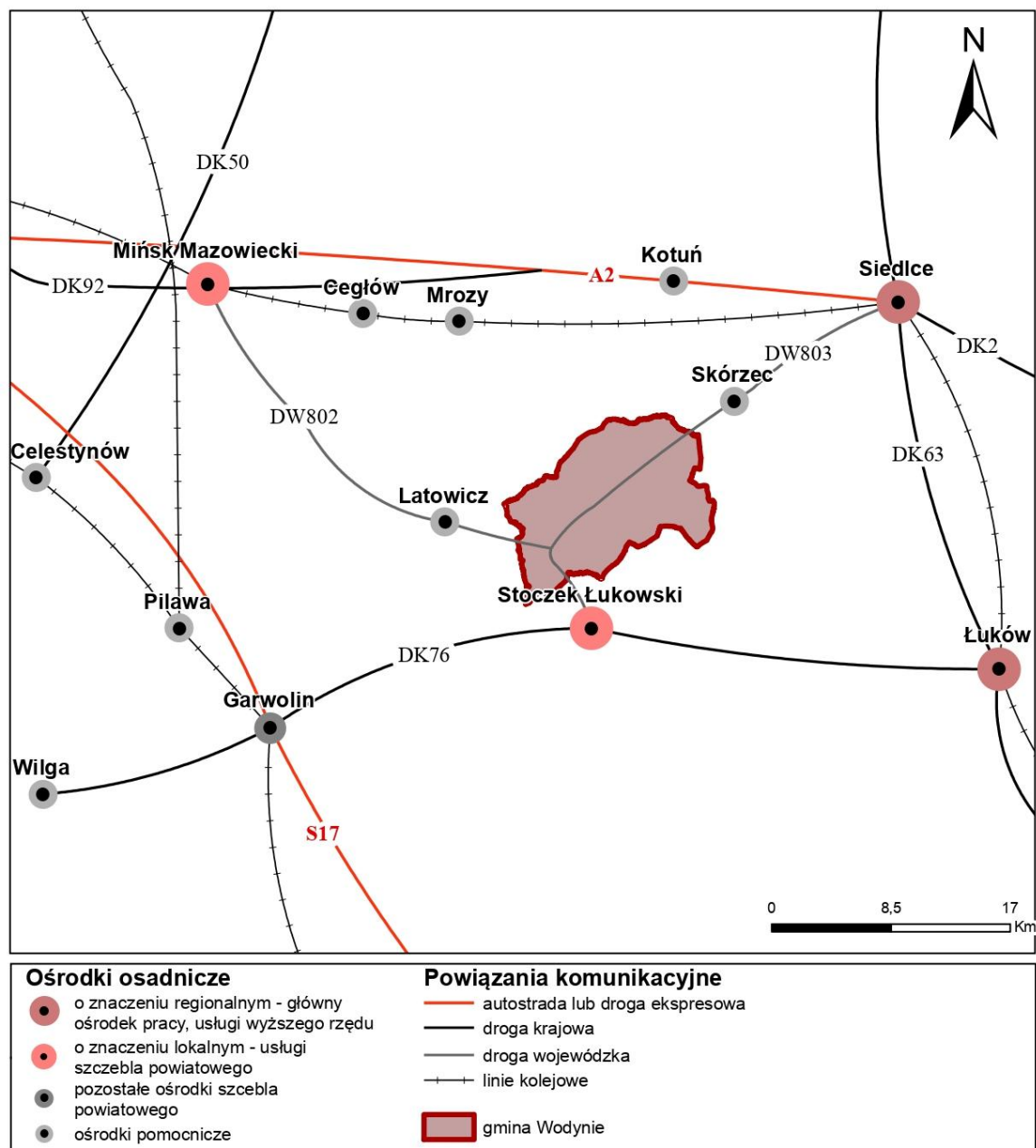
Wielu mieszkańców gminy Wodynie dojeżdża do pracy, szkół średnich lub uczelni wyższych do Siedlec, Warszawy, bądź innych miejscowości. Procesy suburbanizacyjne nie dotknęły w znacznym stopniu terenu gminy tzn. nie rozwinęły się w niej osiedla zabudowy mieszkaniowej charakterystyczne dla miejscowości znajdujących się bliżej stolicy. Gminy nie dotyka problem rozlewania się zabudowy lub tzw. urbanistyki łańcowej.

Położenie samej gminy jest średnio atrakcyjne dla przyływu nowych mieszkańców. W bezpośrednim sąsiedztwie gminy brak jest większych ośrodków miejskich oraz szybkich połączeń

drogowych czy kolejowych z Warszawą i Siedlcami. Ludność wybierając miejsce zamieszkania często kieruje się bliskością i dostępnością komunikacyjną do takich ośrodków, głównie ze względu na szeroką i różnorodną ofertę pracy.

Rysunek 9 Powiązania osadnicze i komunikacyjne Gminy Wodynie

Źródło: Opracowanie własne

2. Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy

Większość terenów gminy Wodynie zajmują tereny rolne – grunty orne rozlokowane na terenie całej gminy. Lesistość gminy wynosi ponad 31%. Lasy porastają głównie południową część gminy. Centrum gminy przecina droga wojewódzka nr 803 łącząca Stoczek Łukowski z Siedlcami. Na południu przebiega również droga wojewódzka nr 802 z Seroczyna do Mińska Mazowieckiego. W północnej część gminy znajdują się kompleksy stawów rybnych.

Gmina ma charakter rolniczy, zabudowa w większości zagrodowa skupia się wzdłuż dróg w miejscowościach, rzadziej przy drogach między wsiami. W miejscowościach Seroczyn i Wodynie zabudowa jest bardziej zwarta lecz nadal zachowuje charakter wiejski. Nie występuje tu zabudowa wielorodzinna. Zabudowę jednorodzinną w przeważającej części stanowią budynki wolnostojące. Budynki usługowe skupiają się w większych wsiach takich jak Seroczyn, Wodynie czy Oleśnica.

Rysunek 10 Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy Wodynie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Bazy Danych Obiektów Topograficznych

3. Polityka przestrzenna gminy

Dla terenu gminy Wodynie obowiązuje Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przyjęte uchwałą Nr XXI/130/2001 Rady gminy w Wodyniach z dnia 26 lutego 2001 r.,

zmienione uchwałą nr II/10/14 Rady Gminy Wodynie z dnia 11 grudnia 2014 r. oraz uchwałą Nr XXIII/180/20 Rady Gminy Wodynie z dnia 29 grudnia 2020 r. Zmiana studium z 2014 r. obejmuje tereny związane z napowietrznymi liniami elektroenergetycznymi 220 kV i 400 kV relacji Kozienice – Siedlce w obrębie ewidencyjnym Helenów. Natomiast zmiana studium z 2020 r. dotyczyła uwzględnienia udokumentowanych złóż kopalin oraz możliwości eksploatacji kopalin dla części obrębów geodezyjnych Oleśnica, Młynki, Ruda Szostkowska.

W gminie obowiązują jedynie 2 plany miejscowe. Plan miejscowy przyjęty w 2011 r. obejmuje działki ew. nr: 330/3 – 330/19 oraz 329/3 – 329/8 w obrębie Seroczyn i ustala tereny: zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN), zabudowy usługowej (U), zieleni izolacyjnej (ZI), zbiornika wodnego (WS) oraz dróg i infrastruktury technicznej. Natomiast plan z 2015 r. wyznacza tereny infrastruktury elektroenergetycznej związane z budową linii elektroenergetycznej 400 kV relacji Kozienice–Siedlce Ujrzanów, a także sąsiadujące tereny lasów oraz teren drogi wewnętrznej. Pokrycie gminy planami miejscowymi wynosi jedynie ok. 0,2%.

Tabela 16 Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Lp.	tytuł uchwały	nr uchwały	data uchwały	nr w dzienniku	powierzchnia [ha]
1.	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części miejscowości Seroczyn	IV/19/11	25 lutego 2011 r.	Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego Nr 56 poz. 1818	5,7
2.	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego pod linię elektroenergetyczną 400 kV "Kozienice - Siedlce Ujrzanów,, dla części obrębu geodezyjnego Helenów, gm. Wodynie	IV/29/15	26 lutego 2015 r.	Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego poz. 3187 z dnia 8 kwietnia 2025 r.	18,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://wodynie.bipgmina.pl/>

Z powodu niskiego pokrycia terenu miejscowymi planami, wiele inwestycji jest realizowanych na decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu. W 2023 roku liczba wydanych tzw. Decyzji WZ wyniosła 58. Na przestrzeni ostatnich lat liczba wydawanych decyzji powoli rośnie (w 2019 r. – 39). Decyzje wydawane od 2026 roku będą wygasać po 5 latach od uprawomocnienia. Zmiany w systemie planowania i zagospodarowania przestrzennego nakładające na gminę obowiązek sporządzenia planu ogólnego ograniczą możliwość otrzymania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

4. Zabytki

Rejestr Zabytków i Gminna Ewidencja Zabytków

Na terenie gminy Wodynie znajduje się 24 obiekty wpisane do Rejestru Zabytków. Są to głównie obiekty dworskie, cmentarne oraz kościelne. Najwięcej z nich znajduje się w miejscowości Seroczyn oraz Wodynie.

Tabela 17 Wykaz zabytków wpisanych do rejestru zabytków

Lp.	Nazwa obiektu/obecna funkcja	Adres	Czas powstania/przebudowy	Nr w rejestrze
1.	Młyn	Borki	Koniec XIX w.	A – 1681 z 02.12.2021
2.	Fragment posesji młyńskiej	Borki	Koniec XIX w.	A – 1681 z 02.12.2021
3.	Dwór murowany	Kamieniec	Koniec XIX w.	292 z 21.12.1981
4.	Oficyna z zespołu dworskiego	Kamieniec	Koniec XIX w.	292 z 21.12.1981
5.	Park z zespołu dworskiego	Kamieniec	Koniec XIX w.	292 z 21.12.1981
6.	Dwór murowany/drewniany	Nowiny (obr. Kołodziej)	1925-1927 r.	A – 794 z 7.04.2009
7.	Pozostałości parku wraz z aleją dojazdową z zespołu dworskiego	Nowiny (obr. Kołodziej)	pocz. XX w.	A – 794 z 7.04.2009
8.	Kościół parafialny pw. Nawiedzenia NMP	Seroczyn	1909-1915 r.	A – 158 z 14.11.1975
9.	Dwór drewniany	Seroczyn	I poł. XIX w.	A – 364 z 11.05.1984
10.	Pałac murowany	Seroczyn	XIX/XX w.	A – 364 z 11.05.1984
11.	Sześciórak z zespołu dworskiego	Seroczyn	I poł. XIX w.	A – 364 z 11.05.1984
12.	Park z zespołu dworskiego	Seroczyn	Początek XIX w.	A – 364 z 11.05.1984
13.	Dwór murowany	Szostek	1905 r.	A – 421 z 15.04.1993
14.	Stajnia zespołu dworskiego	Szostek	Koniec XIX w.	A – 421 z 15.04.1993
15.	Spichlerz zespołu dworskiego	Szostek	Koniec XIX w.	A – 421 z 15.04.1993
16.	Park z zespołu dworskiego	Szostek	Koniec XIX w.	A – 421 z 15.04.1993

17.	Drewniany kościół parafialny pw. św. Piotra i Pawła	Wodynie	1776 r.	A – 128/596 z 4.04.1962
18.	Brama – dzwonnica z zespołu kościoła parafialnego	Wodynie	Koniec XVIII w.	A – 128/596 z 4.04.1962
19.	Park dworski	Wodynie	Połowa XIX w.	A – 360 z 16.07.1965
20.	Cmentarz rodowy Załuskich i Newelskich w zespole parkowym	Wodynie	Połowa XIX w.	A – 360 z 16.07.1965
21.	Kaplica grobowa Załuskich i Newelskich w zespole parkowym	Wodynie	1854 r.	A – 466 z 8.12.1997
22.	Pomnik nagrobny Jana Filipa Carossiego z cmentarza rodowego w zespole parkowym	Wodynie	1799 r.	A – 96/240 z 17.09.1970
23.	Cmentarz wojenny żołnierzy polskich poległych we wrześniu 1939 r	Wola Wodyńska	1939 r.	A – 751 z 17.07.2007
24.	Park dworski	Wola Wodyńska	I połowa XIX w.	A – 264 z 17.05.1980

źródło: Opracowanie własne na podstawie Gminnej Ewidencji Zabytków gminy Wodynie oraz danych NID

W Gminnej Ewidencji Zabytków gminy Wodynie znajduje się 81 obiektów zabytkowych z wyłączeniem obiektów wpisanych do Rejestru Zabytków. Są to domy drewniane, kapliczki przydrożne, obiekty zabudowań dworskich oraz obiekty kultu religijnego takie jak kościoły czy cmentarze. Ochronie podlegają również układy przestrzenne kilku miejscowości.

Tabela 18 Wykaz zabytków wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków łącznie z zabytkami wpisanymi do rejestru zabytków

Lp.	Nazwa obiektu/obecna funkcja	Czas powstania	Adres
1.	Układ przestrzenny miejscowości	XVI – XIX w.	Borki
2.	Kapliczka przydrożna	I. 30-XX w.	Borki dz. ew. 249
3.	Dom nr 18, drewniany	I. 30-XX w.	Borki
4.	Dom nr 23, murowany	1932 r.	Borki
5.	Dom nr 24, drewniany	I. 20-XX w.	Brodki
6.	Krzyż przydrożny wotywny	1915 r.	Brodki dz. ew. 227
7.	Dom nr 37, drewniany	1 poł. XX w.	Czajków
8.	Dom nr 48 (dawny nr 35), drewniany	1 poł. XX w.	Czajków

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ GMINY WODYNIE

9.	Pomnik poświęcony żołnierzom AK „Cichociemnym”	1992 r.	Helenów
10.	Pomnik na mogile żołnierza W. Pawłowskiego, poległego 14.IX.1939 r.	1999 r.	Helenów
11.	Dwór nr 13, drewniany	XIX/XX w.	Jedlina dz. ew. 388/2
12.	Pozostałości parku w zespole dworskim	pocz. XX w.	Jedlina dz. ew. 388/2
13.	Układ przestrzenny miejscowości	XVI – XIX w.	Kamieniec
14.	Kapliczka murowana	1944 r.	Kamieniec dz. ew. 401
15.	Dom nr 34, drewniany	1 poł. XX w.	Kamieniec
16.	Dom nr 35, drewniany	1 poł. XX w.	Kamieniec
17.	Dom nr 37, drewniany	1 poł. XX w.	Kamieniec
18.	Pomnik ofiar II wojny światowej mieszkańców gmin: Wodynie, Kotuń, Mrozy	2008 r.	Kamieniec
19.	Kapliczka przy posesji nr 63	pocz. XX w.	Kołodziej
20.	Kapliczka przy posesji nr 67	I. 30-XX w.	Kołodziej
21.	Dom nr 65, drewniany	I.20-XX w.	Kołodziej
22.	Dom nr 70, drewniany	I.30-XX w.	Kołodziej
23.	Dom nr 71, drewniany	I.30-XX w.	Kołodziej
24.	Dom nr 73, drewniany	I.20-XX w.	Kołodziej
25.	Ruiny oficyny i browaru z zespołu dworskiego	pocz. XX w.	Nowiny
26.	Stajnia z zespołu dworskiego	1925 – 1927 r.	Nowiny dz. ew. 402
27.	Układ przestrzenny miejscowości	XVI – XIX w.	Oleśnica
28.	Dom nr 68, drewniany	pocz. XX w.	Oleśnica
29.	Kapliczka murowana	1 poł. XX w.	Rudnik Duży
30.	Dom nr 2, drewniany	1925 r.	Rudnik Duży
31.	Dom nr 14, drewniany	1945 r.	Rudnik Duży
32.	Dom nr 20, drewniany	1 poł. XX w.	Rudnik Duży
33.	Dom nr 24, drewniany	I. 20-XX w.	Rudnik Mały

34.	Układ przestrzenny miejscowości	XIV – XIX w.	Seroczyn
35.	Cmentarz parafialny	XIX w.	Seroczyn dz. ew. 339
36.	Cmentarz żydowski	XVIII w.	Seroczyn
37.	Szkoła, obecnie Zespół Szkół	I. 20-XX w.	Seroczyn dz. ew. 130/5
38.	Dawny budynek filii bibliotecznej	I.30-XX w.	Seroczyn dz. ew. 333/14
39.	Czworak z zespołu dworskiego	k. XIX w.	Seroczyn dz. ew. 408/2
40.	Obora - stajnia z zespołu dworskiego	k. XIX w.	Seroczyn dz. ew. 408/2
41.	Chlewnia I z zespołu dworskiego	k. XIX w.	Seroczyn dz. ew. 408/2
42.	Chlewnia II z zespołu dworskiego	k. XIX w.	Seroczyn dz. ew. 408/2
43.	Stodoła z zespołu dworskiego	1848 r., przebud. 1962 r.	Seroczyn dz. ew. 408/2
44.	Gorzelnia z zespołu dworskiego	1914 r.	Seroczyn dz. ew. 408/2
45.	Dom drewniany	1 poł. XX w.	Seroczyn ul. Siedlecka 4
46.	Dom drewniany	1 poł. XX w.	Seroczyn ul. Siedlecka 6
47.	Pomnik ks. Wawrzyńca Lewandowskiego	1936 r.	Seroczyn ul. Siedlecka dz. ew. 130/5
48.	Płyta w miejscu stracenia ks. Wawrzyńca Lewandowskiego	I. 30-XX w.	Seroczyn ul. Siedlecka dz. ew. 130/5
49.	Dom drewniany	1 poł. XX w.	Seroczyn dz. ew. 339
50.	Dom nr 3	1932 r.	Soćki
51.	Dom nr 6	I. 20-XX w.	Soćki
52.	Dom nr 30	I. 30-XX w.	Soćki
53.	Pomnik żołnierzy AK poległych w 1944 r.	2003 r.	Szostek
54.	Układ przestrzenny miejscowości	XV – XIX w.	Wodnyńe

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ GMINY WODNYNIE

55.	Plebania z zespołu kościoła parafialnego	pocz. XX w.	Wodynie dz. ew. 655
56.	Figura Matki Boskiej Niepokalanie Poczętej w zespole kościoła parafialnego	XIX/XX w.	Wodynie ul. Siedlecka
57.	Cmentarz parafialny	ok. poł. XIX w.	Wodynie dz. ew. 482
58.	Kaplica na cmentarzu parafialnym	pocz. XX w.	Wodynie dz. ew. 482
59.	Cmentarz choleryczny	XVIII/XIX w.	Wodynie dz. ew. 555
60.	Kapliczka przydrożna z figurą św. Michała Archanioła	pocz. XX w.	Wodynie dz. ew. 700
61.	Pomnik nagrobny rodziny Roszkowskich z cmentarza rodzowego w zespole parkowym	1833 r.	Wodynie dz. ew. 358/1
62.	Dom	I. 30-XX w.	Wodynie ul. Siedlecka 10
63.	Gorzelnia	I. 80 i 90 XIX w.	Wodynie dz. ew. 1265/5
64.	Wiatrak koźlak z zagrody młynarskiej	pocz. XX w.	Wodynie ul. Siedlecka 2, dz. ew. 617
65.	Dom z zagrody młynarskiej	pocz. XX w.	Wodynie ul. Siedlecka 2, dz. ew. 617
66.	Kopiec z płytą upamiętniający poległych w wojnie bolszewickiej 1920 r.	1925 r.	Wodynie ul. Siedlecka
67.	Pomnik upamiętniający poległych i zaginionych mieszkańców gminy w czasie II wojny światowej	1999 r.	Wodynie dz. ew. 812/1
68.	Pomnik upamiętniający ważne rocznice	2009 r.	Wodynie dz. ew. 357/1
69.	Krzyż przydrożny z figurą Matki Boskiej z Dzieciątkiem	1927 r.	Wola Serocka dz. ew. 76
70.	Układ przestrzenny miejscowości	XV – XIX w.	Wola Wodyńska
71.	Dom nr 25	I. 30-XX w.	Wola Wodyńska dz. ew. 466
72.	Dom nr 26	XIX/XX w.	Wola Wodyńska dz. ew. 465
73.	Dom nr 91	ok. 1919 r.	Wola Wodyńska
74.	Dom nr 92	I. 30-XX w.	Wola Wodyńska
75.	Dom nr 94	I. 30-XX w.	Wola Wodyńska
76.	Kapliczka z figurą św. Jana Nepomucena	1788 r.	Wola Wodyńska dz. ew. 197
77.	Kapliczka z figurą św. Antoniego z Dzieciątkiem	1842 r.	Wola Wodyńska dz. ew. 197

78.	Kopiec Matki Boskiej Fatimskiej, nasyp ziemny, figury drewniane	-	Wola Wodyńska dz. ew. 912
79.	Pomnik – krzyż poświęconym poległym w latach 1914 - 1920	1924 r.	Wola Wodyńska dz. ew. 169
80.	Pomnik poświęcony żołnierzom BCH i AK, walczącym w latach 1939 – 1945	2000 r.	Wola Wodyńska dz. ew. 151
81.	Pomnik poświęcony powstańcom styczniowym 1863 r.	2003 r.	Wola Wodyńska dz. ew. 762

Źródło: opracowanie własne na podstawie Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Wodynie

Zabytki archeologiczne

Na terenie gminy Wodynie znajdują się 143 stanowiska archeologiczne. Najwięcej z nich znajduje się w zachodniej części gminy w pobliżu rzeki Świder i centralnej, w pobliżu istniejących zabudowań.

Tabela 19 Wykaz zabytków archeologicznych na terenie gminy Wodynie

Lp.	Miejscowość	Nr identyfikacyjny	Obszar AZP	Nr stanowiska na obszarze AZP
1.	Borki	219	61-75	39
2.	Borki	228	61-75	48
3.	Brodki	110		
4.	Brodki	123		
5.	Brodki	124		
6.	Brodki	125		
7.	Brodki	126		
8.	Brodki	127		
9.	Brodki	128		
10.	Brodki	131		
11.	Brodki	137		
12.	Budy Wolińskie	155	60-76	17
13.	Czajków	139	60-76	1
14.	Czajków	140	60-76	2
15.	Czajków	141	60-76	3
16.	Czajków	142	60-76	4
17.	Czajków	143	60-76	5
18.	Czajków	144	60-76	6
19.	Czajków	145	60-76	7
20.	Czajków	146	60-76	8
21.	Czajków	147	60-76	9
22.	Czajków	148	60-76	10
23.	Czajków	149	60-76	11
24.	Czajków	175	60-76	45

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ GMINY WODZINIE

Lp.	Miejscowość	Nr identyfikacyjny	Obszar AZP	Nr stanowiska na obszarze AZP
25.	Czajków	176	60-76	46
26.	Czajków	177	60-76	47
27.	Czajków	178	60-76	53
28.	Czajków	180	60-76	56
29.	Czajów - Góra	150	60-76	12
30.	Jedlina	129		
31.	Jedlina	130		
32.	Jedlina	136		
33.	Jedlina	227	61-75	47
34.	Kaczory	156	60-76	18
35.	Kaczory	179	60-76	54
36.	Kamieniec	111		
37.	Kamieniec	112		
38.	Kamieniec	113		
39.	Kamieniec	114		
40.	Kamieniec	115		
41.	Kamieniec	116		
42.	Kamieniec	117		
43.	Kamieniec	118		
44.	Kamieniec	132		
45.	Kamieniec	133		
46.	Kamieniec	134		
47.	Kamieniec	135		
48.	Kamieniec	138		
49.	Kochany	237	62-75	6
50.	Kochany	240	62-75	36
51.	Kochany	241	62-75	27
52.	Kochany	242	62-75	28
53.	Kochany	243	62-75	29
54.	Kochany	244	62-75	30
55.	Kochany	245	62-75	31
56.	Kochany	246	62-75	32
57.	Kołodziej	232	61-75	52
58.	Kołodziej	233	61-75	53
59.	Łomnica	181	61-75	1
60.	Łomnica	220	61-75	40

Lp.	Miejscowość	Nr identyfikacyjny	Obszar AZP	Nr stanowiska na obszarze AZP
61.	Łomnica	221	61-75	41
62.	Łomnica	222	61-75	42
63.	Łomnica	223	61-75	43
64.	Łomnica	224	61-75	44
65.	Łomnica	225	61-75	45
66.	Łomnica	226	61-75	46
67.	Młynki	152	60-76	14
68.	Młynki	163	60-76	32
69.	Młynki	164	60-76	33
70.	Młynki	165	60-76	34
71.	Młynki	166	60-76	35
72.	Młynki	167	60-76	36
73.	Młynki	172	60-76	42
74.	Oleśnica	151	60-76	13
75.	Oleśnica	157	60-76	19
76.	Ruda Wolińska	159	60-76	22
77.	Ruda Wolińska	162	60-76	31
78.	Ruda Szostowska	158	60-76	21
79.	Ruda Szostowska	168	60-76	38
80.	Ruda Szostowska	169	60-76	39
81.	Ruda Szostowska	170	60-76	40
82.	Ruda Szostowska	171	60-76	41
83.	Rudnik Duży	238	62-75	7
84.	Rudnik Duży	239	62-75	25
85.	Rudnik Duży	247	62-75	33
86.	Rudnik Duży	248	62-75	34
87.	Rudnik Duży	249	62-75	-
88.	Rudnik Duży	250	62-75	-
89.	Rudnik Duży	251	62-75	-
90.	Seroczyn	182	61-75	2
91.	Seroczyn	183	61-75	3
92.	Seroczyn	184	61-75	4
93.	Seroczyn	185	61-75	5
94.	Seroczyn	186	61-75	6
95.	Seroczyn	198	61-75	18
96.	Seroczyn	229	61-75	49

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ GMINY WODYNIE

Lp.	Miejscowość	Nr identyfikacyjny	Obszar AZP	Nr stanowiska na obszarze AZP
97.	Seroczyn	230	61-75	50
98.	Seroczyn	231	61-75	51
99.	Seroczyn	236	61-75	56
100.	Szostek	160	60-76	23
101.	Szostek	173	60-76	43
102.	Szostek	174	60-76	44
103.	Toki	153	60-76	15
104.	Toki	154	60-76	16
105.	Toki	161	60-76	24
106.	Wodynie	119		
107.	Wodynie	120		
108.	Wodynie	121		
109.	Wodynie	122		
110.	Wodynie	192	61-75	12
111.	Wodynie	193	61-75	13
112.	Wodynie	194	61-75	14
113.	Wodynie	195	61-75	15
114.	Wodynie	199	61-75	19
115.	Wodynie	200	61-75	20
116.	Wodynie	201	61-75	21
117.	Wodynie	202	61-75	22
118.	Wodynie	203	61-75	23
119.	Wodynie	204	61-75	24
120.	Wodynie	205	61-75	25
121.	Wodynie	206	61-75	26
122.	Wodynie	207	61-75	27
123.	Wodynie	208	61-75	28
124.	Wodynie	209	61-75	29
125.	Wodynie	210	61-75	30
126.	Wodynie	211	61-75	31
127.	Wodynie	212	61-75	32
128.	Wodynie	213	61-75	33
129.	Wodynie	214	61-75	34
130.	Wodynie	215	61-75	35
131.	Wodynie	216	61-75	36
132.	Wodynie	235	61-75	55

Lp.	Miejscowość	Nr identyfikacyjny	Obszar AZP	Nr stanowiska na obszarze AZP
133.	Wola Serocka	187	61-75	7
134.	Wola Serocka	217	61-75	37
135.	Wola Serocka	218	61-75	38
136.	Wola Serocka	252	62-75	-
137.	Żebraczka	188	61-75	8
138.	Żebraczka	189	61-75	9
139.	Żebraczka	190	61-75	10
140.	Żebraczka	191	61-75	11
141.	Żebraczka	196	61-75	16
142.	Żebraczka	197	61-75	17
143.	Żebraczka	234	61-75	54

Źródło: Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Wodynie

5. Transport i komunikacja

Komunikacja drogowa

Przez gminę Wodynie, w południowej części przebiega droga wojewódzka nr 802 z Seroczyna do Mińska Mazowieckiego. Przez środek gminy przebiega droga wojewódzka nr 803 łącząca Siedlce z Stoczkiem Łukowskim.

Ponad to na terenie gminy znajduje się kilka dróg powiatowych. Nie występują to większe węzły komunikacyjne.

Sieć dróg na terenie Gminy Wodynie:

- drogi wojewódzkie,
- drogi powiatowe,
- drogi gminne,
- drogi wewnętrzne.

Drogi wojewódzkie na terenie gminy:

- 802 Mińsk Mazowiecki – Seroczyn
- 803 Stoczek Łukowski - Siedlce

Drogi powiatowe na terenie gminy:

- DP 2233 W - Roztanki - Strachomin - Borki
- DP 2258 W - Kuflew - Jeruzal - Borki - Seroczyn
- DP 2259 W - Jeruzal - Dębowce - Wodynie
- DP 3647 W - Żeliszew Podkościelny - Wodynie
- DP 3648 W - Wodynie - Olszyc Włościański
- DP 3649 W - Wodynie - Kołodziej
- DP 3650 W - Żebraczka - Rudnik - granica województwa (Stoczek Łukowski)
- DP 3668 W - droga nr 3647W – Kamieniec – granica powiatu (Dębowce)

Drogi gminne na terenie gminy

- G1 - G000001 - 361201 W - Trzciniec (gr. gm. Skórzec) – Ruda Wolińska
- G2 - G000002 - 361202 W - Kołodziej – granica Rezerwatu Dąbrowy Seroczyńskie
- G3 - G000003 - 361203 W - Wola Wodyńska – Toczyska (gr. gm. Stoczek Łukowski)
- G4 - G000004 - 361204 W - Jedlina – Wodynie
- G6.1 - G000006.1 - 361206 W - Dębowce Zdrójki (gr. gm. Mrozy) – Kamieniec
- G6.2 - G000006.2 - 361206 W - Dębowce Zdrójki (gr. gm. Mrozy) – Kamieniec
- G7 - G000007 - 361208 W - Łomnica - Jedlina – Lipiny (gm. Mrozy)
- G8 - G000008 - 361209 W - Oleksianka (gr. gm. Latowicz) – Rudnik Mały
- G9 - G000009 - 361210 W - Oleśnica – Wola Wodyńska – droga powiatowa (Wodynie – Olszyc Włosciański)
- G10 - G000010 - 361211 W - Oleśnica – Kamieniec droga powiatowa (Żeliszew Podkościelny – Wodynie)
- G11 - G000011 - 361212 W - Ruda Wolińska – Wola Wodyńska (dr. gminna 361210W)
- G12 - G000012 - 361213 W - Ruda Wolińska – Czajków – droga powiatowa (Żeliszew Podkościelny – Wodynie)
- G13 - G000013 - 361214 W - dr. powiatowa (Żeliszew Podkościelny – Wodynie) – Kaczory – dr. gminna 361213W
- G14 - G000014 - 361215 W - droga wojewódzka 803 – Budy – Szostek
- G15 - G000015 - 361216 W - Ruda Wolińska (dr. wojewódzka 803) – Helenów
- G16 - G000016 - 361217 W - Kamieniec dr. powiatowa (Żeliszew Podkościelny – Wodynie) – Toki – droga gminna 361213W
- G17 - G000017 - 361218 W - Oleśnica – Kaczory – droga powiatowa (Żeliszew Podkościelny – Wodynie)
- G18 - G000018 - 361219 W - droga wojewódzka 803 – Wola Wodyńska
- G19 - G000019 - 361220 W - Rudnik Mały – Kochany – Jamielne (gr. gm. Stoczek Łukowski)
- G20 - G000020 - 361221 W - Wola Wodyńska (dr. powiatowa Wodynie – Olszyc Włosciański) – Rosy (gr. gm. Stoczek Łukowski)
- G21 - G000021 - 361222 W - Soćki
- G22 - G000022 - 361223 W - Łomnica – Borki
- G23 - G000023 - 361225 W - dr. wojewódzka 803 – dr. gminna 361214W
- G24 - G000024 - 361227 W - Borki
- G25 - G000025 - 361229 W - Seroczyn – ul. Leśna, ul. Szkolna
- G26 - G000026 - 361207 W - Seroczyn – Kołodziej Nowiny – granica Rezerwatu Dąbrowy Seroczyńskie
- G27 - G000027 - 361224 W - dr. powiatowa (Wodynie – Olszyc Włosciański) – granica Rezerwatu Dąbrowy Seroczyńskie
- G28 - G000028 - 361228 W - Brodki – gr. gminy Mrozy
- G29 - G000029 - 361226 W - Seroczyn – ul. Osiedlowa, ul. Wernera
- G30 - G000030 - 361230 W - Wodynie – ul. Newelskiego
- G31 - G000031 - 361231 W - Wodynie – ul. Spokojna
- G32 - G000032 - 361232 W - Ruda Szostkowska

- G33 - G000033 - 361233 W - Oleśnica (dr. wojewódzka 803) – dr. gminna 361214W
- G34 - G000034 - - Wodynie – ul. Wolińska

Źródło: Mapa dróg gminnych gminy Wodyni

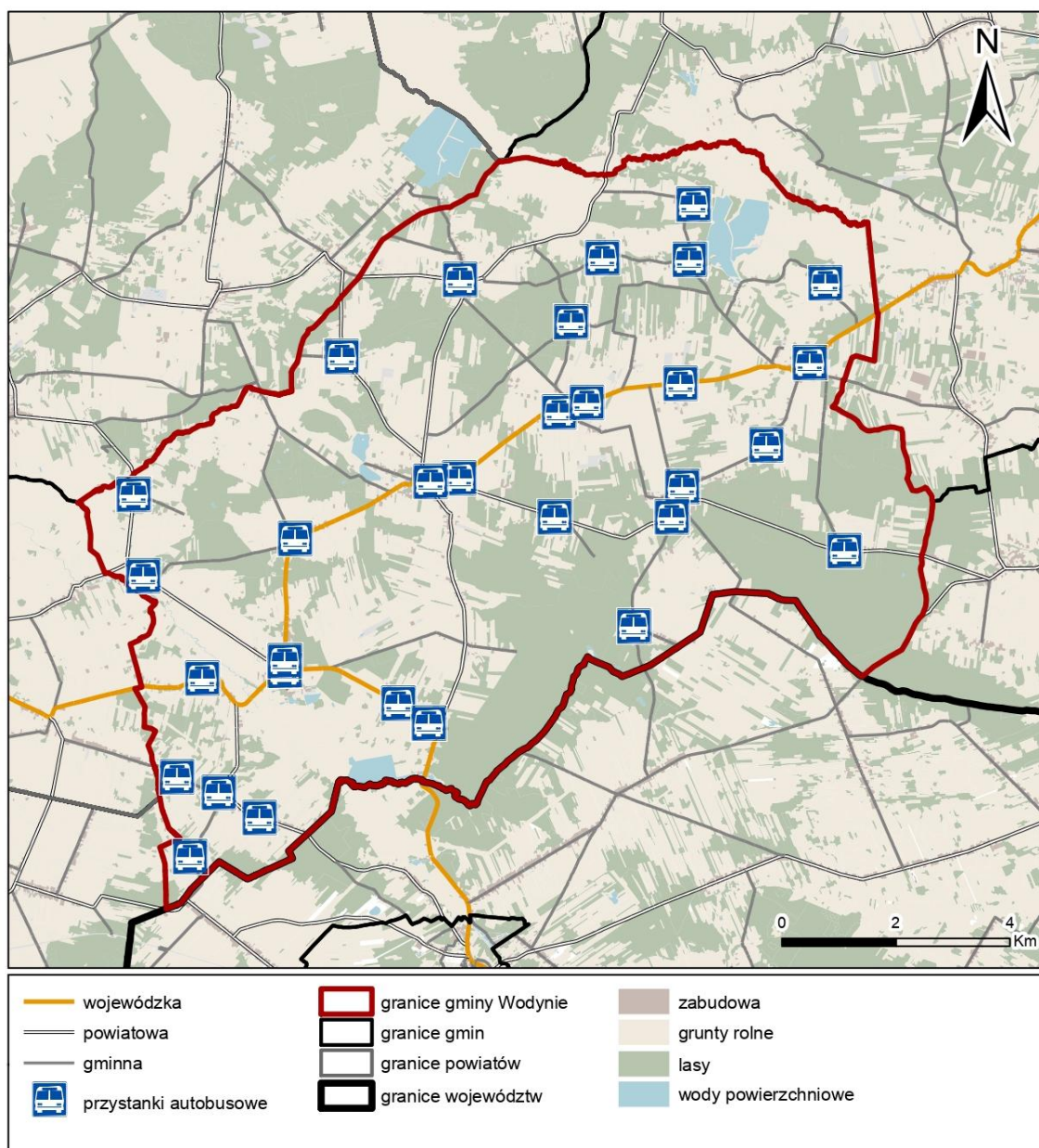
Mieszkańcy skarżą się na zły stan techniczny dróg, szczególnie mniejszych i dojazdowych. Wskazują również na brak chodników i infrastruktury dla pieszych na drogach między miejscowościami, chociażby na drodze wojewódzkiej nr 803 pomiędzy Oleśnicą a Wodyniami. Mieszkańcy jako największą szansę dla rozwoju gminy Wodynie wskazują rozbudowę i modernizację infrastruktury drogowej.

Transport publiczny

Przez gminę Wodynie nie przebiega żadna linia kolejowa. Najbliższe stacje znajdują się w miejscowościach Mrozy, Kotuń i Siedlce, z których można dojechać do Warszawy, Łukowa Kolejami Mazowieckimi, jak również pociągami dalekobieżnymi do Lublina, Terespolu, Łodzi czy Białegostoku. Według danych GUS na 2023 rok, w gminie znajduje się 56 przystanków autobusowych, obsługiwanych przez autobusy gminne, szkolne i prywatnych przewoźników. Mieszkańcy wskazują na niedostarczany rozwój komunikacji autobusowej w gminie. Większość osób dojeżdża do pracy czy szkoły poza gminę Wodynie samochodem. Ponad połowa ankietowanych mieszkańców dobrze lub bardzo dobrze ocenia połączenia transportu zbiorowego z Siedlcami. Dużo gorzej zostały ocenione połączenia z Warszawą i gminami sąsiednimi. Mieszkańcy jako drugą w kolejności najważniejszą szansę dla rozwoju gminy Wodynie wskazują zwiększenie liczby połączeń autobusowych w gminie i poza nią.

Rysunek 11 Infrastruktura transportowa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDOT10K

6. Infrastruktura techniczna

Zaopatrzenie w wodę

Gmina Wodynie jest w znacznym stopniu zaopatrzona w wodę. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego sieć wodociągowa zaopatruje 75,6% mieszkańców gminy oraz obejmuje wszystkie miejscowości. W gminie zlokalizowane jest 1 399 przyłączy.

System zaopatrzenia w wodę gminy Wodynie oparty jest na 7 studniach głębinowych zlokalizowanych w Wodyniach, Seroczynie i Oleśnicy. Dodatkowo na terenie gminy zlokalizowane są dwie stacje uzdatniania wody zlokalizowane w miejscowościach w Wodynie i w Seroczyn oraz jedna hydrofornia w Oleśnicy.

Produkcja wody w 2023 r. wynosiła średnio 400 m³ wody na dobę. Długość sieci wodociągowej ogółem wynosi 107,21 km. W 2023 roku rozpoczęto prace na stacji uzdatniania wody w Seroczynie, które zakończono na początku 2024 roku. W 2023 r. przeprowadzono także prace modernizacyjne na oczyszczalni ścieków w Jedlinie.

Odprowadzanie ścieków i wód opadowych

Sieć kanalizacyjna w gminie Wodynie jest przeciętnie rozwinięta. W gminie zlokalizowanych jest 654 przyłączy do budynków mieszkalnych, co zapewnia dostęp do kanalizacji 54,6% mieszkańców gminy. Gospodarstwa domowe w pozostałej części gminy korzystają ze zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków. W 2023 r. w gminie Wodynie funkcjonowały 22 indywidualne wiejskie oczyszczalnie ścieków, oraz 248 zbiorników bezodpływowych. Na terenie gminy działa zbiorcza sieć kanalizacji sanitarnej o łącznej długości 60,6 km.

Sieć kanalizacyjna, podobnie jak wodociągowa wymaga stałej rozbudowy i modernizacji. Poprawa sytuacji w zakresie jakości wód powierzchniowych i podziemnych wymaga wyposażenia w kanalizację sanitarną wszystkich zespołów zabudowy, które są wyposażone w wodociąg. Inne rozwiązania mogą być stosowane tylko w szczególnych przypadkach, popartych uzasadnieniem ekonomiczno – technicznym.

Należy dążyć do eliminacji wykorzystania zbiorników bezodpływowych na rzecz przydomowych oczyszczalni ścieków, w szczególności na terenach, które nie zostaną objęte siecią kanalizacyjną. Jest to rozwiązanie bardziej korzystne dla środowiska, zapobiegające jego zanieczyszczeniom.

Tabela 20 Udział mieszkańców gminy Wodynie korzystających z instalacji sieci infrastruktury technicznej w 2023 roku

Rodzaj sieci	udział mieszkańców korzystających z sieci
sieć wodociągowa	75,6%
sieć kanalizacyjna	38%
sieć gazowa	0,4%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zaopatrzenie w gaz

Według Głównego Urzędu Statystycznego sieć gazowa na terenie gminy ma długość 3 543 metrów i znajduje się tu 1 przyłączy do budynku mieszkalnego, dostarczając gaz dla 15 mieszkańców. Od granicy z gminą Latowicz, przez obręb ewidencyjny Żebraczka oraz Seroczyn przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia.

Gospodarka odpadami

Za wywóz śmieci i odpadów komunalnych w gminie Wodynie odpowiedzialny jest EKOLIDER Centrum Usług Komunalnych. Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) znajduje się w Oleśnicy (Oleśnica 148A). Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Mazowsza nie przewiduje utworzenia instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych na terenie gminy Wodynie.

W 2023 roku zebrano łącznie 871,96 ton odpadów komunalnych. Poziom odpadów komunalnych zebranych selektywnie osiągnął poziom 454 ton co stanowi 52,1% wszystkich odpadów.

W zakresie gospodarki odpadami należy dążyć do ciągłego udoskonalania form zbiórki odpadów, a także prowadzenia działań informacyjnych oraz edukacyjnych. Szczególną uwagę należy zwrócić na prawidłową segregację odpadów, a także przeciwdziałanie powstawaniu dzikich wysypisk.

W gminie obowiązuje Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na lata 2009-2032.

Mieszkańcy wskazują na potrzebę rozbudowy infrastruktury technicznej w gminie, szczególnie wodociągów i kanalizacji.

Zaopatrzenie w energię elektryczną

Na zasilanie gminy Wodnie w energię elektryczną składają się przede wszystkim linie energetyczne średniego oraz niskiego napięcia. Zlokalizowane są 2 odcinki napowietrznych linii najwyższego napięcia 400kV.

Ciepłownictwo

Na terenie gminy dominują indywidualne systemy zaopatrzenia w ciepło, wykorzystujące paliwa stałe, głównie węgiel kamienny oraz miat węglowy. Prowadzony jest program „Czyste Powietrze” realizowany przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie. Dzięki pozyskanym środkom z budżetu Województwa Mazowieckiego Gmina Wodynie w 2023 roku przystąpiła do Aktualizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej.

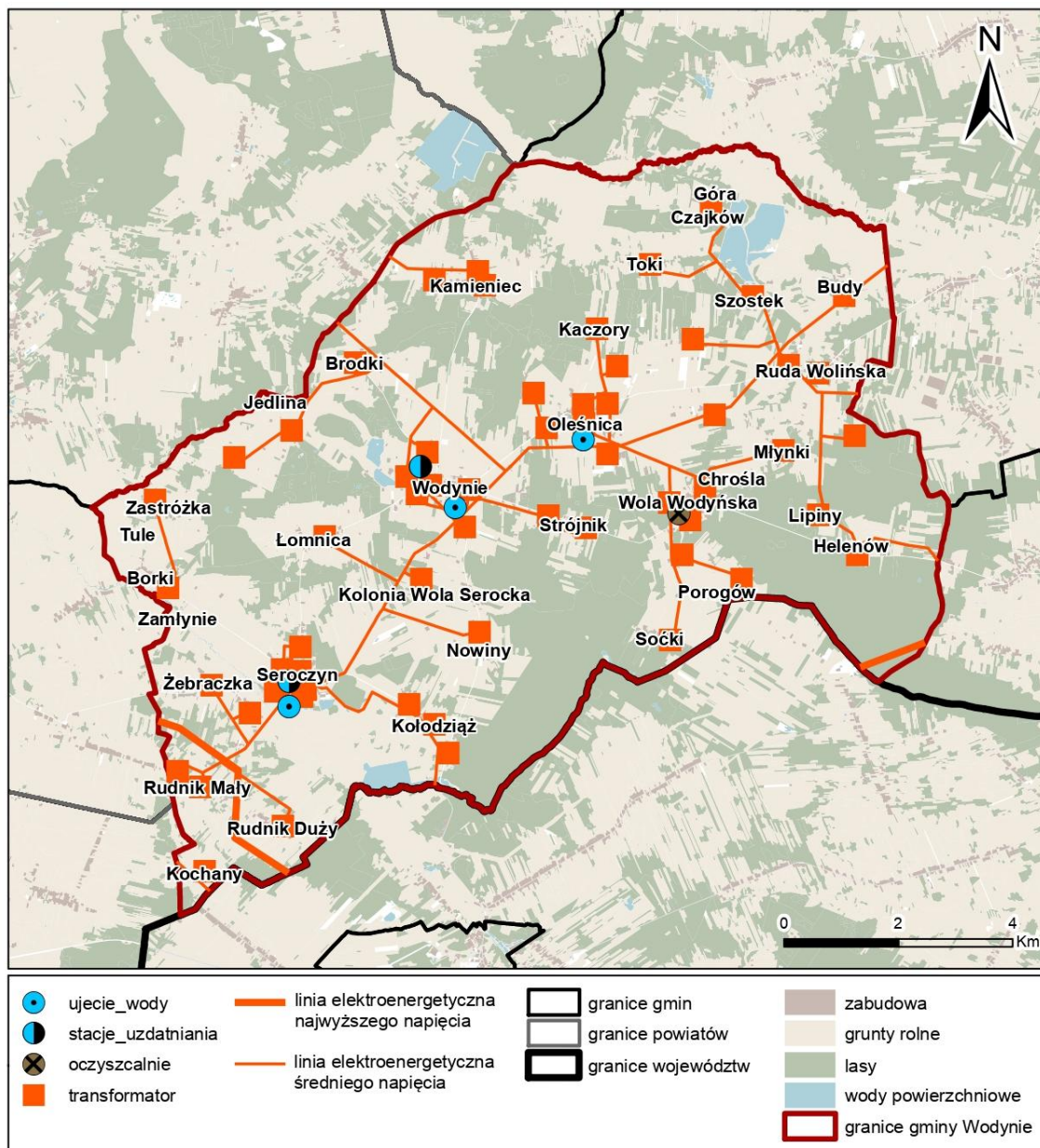
Odnawialne źródła energii

Na terenie gminy Wodynie istnieje możliwość wykorzystywania odnawialnych źródeł energii. Pozwala to na zmniejszenie emisji zanieczyszczeń oraz ochronę środowiska.

W ostatnich latach w wielu budynkach użyteczności publicznej zainstalowano panele fotowoltaiczne oraz pompy ciepła. W 2023 roku zamontowana panele fotowoltaiczne na szkole w Wodyniach i stacji uzdatniania wody Seroczynie. W 2023 roku gmina przystąpiła do aktualizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej, którego celem jest zmniejszenie emisji dwutlenku węgla i zwiększenia udziału energii pochodzącej z odnawialnych źródeł.

Rysunek 12 Infrastruktura techniczna w gminie Wodynie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k)

7. Podsumowanie obszaru przestrzennego

Struktura funkcjonalno – przestrzenna gminy Wodynie charakteryzuje się luźną zabudową jednorodzinną wolnostojącą. Powierzchniowo dominują tu pola uprawne, dużą część gminy zajmują również lasy. Mimo przeważającej zabudowy jednorodzinnej, jej rozmieszczenie jest typowe dla charakteru rolniczego gminy, skupiające się przy drogach.

Gmina charakteryzuje się bardzo niskim pokryciem miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Ogranicza to kontrolowanie rozwoju zabudowy. Gmina Wodynie znajduje się w niezbyt dogodnym położeniu względem większych ośrodków miejskich. Największy wpływ na gminę mają Siedlce, jako najbliższy duży ośrodek oraz stolica powiatu. Wielu mieszkańców dojeżdża tam do pracy i szkoły. Przez teren gminy przebiegają dwie drogi wojewódzkie.

Znajdują się tu 24 obiekty wpisane do rejestru zabytków, 81 obiektów w gminnej ewidencji zabytków oraz ponad 140 zabytków archeologicznych. Infrastruktura techniczna jest stale rozwijana. Dostęp do wodociągu gminnego ma duży odsetek mieszkańców, sieć kanalizacyjna jest dostępna dla części mieszkańców. Mieszkańcy raczej dobrze oceniają jakość infrastruktury technicznej w gminie.

VII. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

W niniejszej diagnozie opisano najważniejsze uwarunkowania wpływające na funkcjonowanie i rozwój gminy Wodynie. Wnioski z diagnozy oraz innych elementów diagnostycznych pozwolą na opracowanie założeń programowych dla Strategii rozwoju Gminy Wodynie na lata 2025-2035. Na podstawie zebranych w diagnozie informacji zdefiniowano opisane poniżej kluczowe potencjały i obszary problemowe.

Wśród największych potencjałów w rozwoju gminy Wodynie należy wymienić:

1. Dobre warunki środowiskowe i turystyczne – gmina charakteryzuje się czystym powietrzem, dużą powierzchnią lasów oraz form ochrony przyrody. Daje to duże możliwości dla rozwoju turystyki, szczególnie dla ośrodków noclegowych, których brakuje w gminie.
2. Duży udział użytków rolnych w powierzchni gminy – rozwinięte rolnictwo, przy stosunkowo dużej odległości od ośrodków miejskich będących miejscem zbytu dla płodów rolnych sprzyja rozwojowi punktu skupu i ośrodków przetwórstwa spożywczego.
3. Powiązania z ośrodkami miejskimi – położenie w niedalekiej odległości od Siedlec stanowi pozytywny czynnik do osiedlania się ludności w gminie. Ludność coraz częściej wybiera swoje miejsce zamieszkania poza miastem, jednak pozostając w jego zasięgu, zapewniając sobie dostęp do szerokiej oferty usługowej i rynku pracy.

Wśród obszarów problemowych w gminie Wodynie, którym należy przeciwdziałać znajdują się następujące:

1. Zmiany demograficzne – spadek liczby ludności, a także zmniejszająca się liczba urodzeń i trendy demograficzne występujące w całym kraju sugerują, że również w Wodyniach przybywać będzie osób starszych. Niekorzystna struktura demograficzna gminy będzie w przyszłości pogłębiać się zwiększając popyt na określone usługi, takie jak ochrona zdrowia i opieka nad osobami starszymi.
2. Brak miejsc pracy – w gminie Wodynie występuje mało miejsc pracy i jej różnorodność jest ograniczona. W gminie nie ma większych przedsiębiorstw, prowadzone są firmy głównie z zakresu budownictwa, handlu i naprawy pojazdów. Większość mieszkańców gminy dojeżdża do pracy poza gminę Wodynie, głównie do Siedlec.
3. Wykluczenie komunikacyjne i zły stan infrastruktury drogowej – jedynym środkiem transportu zbiorowego w gminie są autobusy. Duża powierzchnia gminy, wiele niewielkich miejscowości oraz zły stan dróg utrudnia organizację dobrej jakości transportu zbiorowego, który umożliwia dojazd do kluczowych usług społecznych głównie osobom starszym i młodzieży. Inwestycje w infrastrukturę transportową są bardzo kosztowne, ale jednocześnie kluczowe dla rozwoju terenów budowlanych oraz wsparcia słabszych grup społecznych.

4. Niska dostępność sieci uzbrojenia terenu szczególnie kanalizacji i gazociągu – tylko 40% mieszkańców ma dostęp do kanalizacji gminnej. Do gazu dostęp ma znikomy odsetek mieszkańców, głównie dzięki indywidualnym zbiornikom na gaz. Skutkuje to potrzebą budowania własnych zbiorników na nieczystości, przydomowych oczyszczalni ścieków czy zbiorników gazu przez mieszkańców.
5. Niska dostępność usług publicznych – wielu mieszkańców skarży się na brak odrębnego przedszkola. Dwa ośrodki zdrowia znajdują się w Seroczynie i Oleśnicy, przez co mieszkańcy z dalszych miejscowości mają do nich ograniczony dostęp. Gorszy dostęp do usług publicznych może zwiększać podziały społeczne i pogarszać jakość życia mieszkańców. Z wielu usług mieszkańcy korzystają poza granicami gminy.

Kierunki działań i cele strategiczne zawarte w Strategii rozwoju gminy powinny przede wszystkim niwelować negatywne czynniki mające wpływ na funkcjonowanie gminy i wykorzystywać jej potencjały w kierunku dalszego rozwoju. Ten proces najlepiej przeprowadzać w oparciu o trendy oddziałujące ogólnokrajowo lub nawet globalnie na przemiany społeczne i gospodarcze. Trendy rozwojowe wyznaczają zarówno władze centralne w postaci polityk unijnych, programów dofinansowań i regulacji krajowych i regionalnych, jak i sektor prywatny w postaci trendów konsumenckich.

Rozwój sektora gospodarczego w gminie Wodzinie będzie w przyszłości zależeł od wielu czynników. Potencjałem rozwojowym dla gminy jest branża rolnicza. Wykształcona kultura rolna w gminie daje możliwość dalszego zrównoważonego prowadzenia gospodarki gminy w oparciu o tę gałąź gospodarki. Dużymi zaletami w kontekście rozwoju rolnictwa w gminie jest możliwość rozwoju przemysłu przetwórstwa spożywczego oraz polityki krajowej i unijnej wspierającej lokalne gospodarstwa rolne. Coraz popularniejsze stają się idee „od pola do stołu” czy „dieta 100 mil” opierające się na pozyskiwaniu produktów spożywczych bezpośrednio od producenta w celu zminimalizowania łańcucha dostaw i negatywnego wpływu na środowisko. Na tym polu powstaje coraz więcej gospodarstw rolnych sprzedających swoje produkty w ramach subskrypcji, czyli dowożąc konsumentom gotowe zestawy pod drzwi oraz promujących swoje produkty jako lokalne.

Gmina Wodzinie ma także możliwość wykorzystania swojego potencjału turystycznego w oparciu o turystykę weekendową, opartą na aktywności fizycznej lub walorach krajobrazowych. Nie są to tereny typowo turystyczne ani szeroko rozpoznawalne. Posiada jednak korzystne warunki do rozwoju turystyki rowerowej, bazy agroturystycznej czy obiektów turystyki okolicznościowej. Jednocześnie stosunkowo niedalekie położenie od Siedlec czy Warszawy, szczególnie dla osób poruszających się samochodem sprzyja turystyce weekendowej.

W ankiecie przeprowadzonej wśród mieszkańców poruszono wiele aspektów ważnych dla rozwoju gminy. Większość osób jest zadowolonych z warunków życia w miejscu zamieszkania. Za największe walory gminy wskazywano walory przyrodnicze, czyste środowisko oraz dobre warunki do zamieszkania. Jako największą barierę hamującą rozwój gminy uznano brak miejsc pracy, co wskazuje na potrzebę inwestycji w zakresie rozwoju ośrodków pracy w sektorze usług. Mieszkańcy zwracają uwagę również na problem wykluczenia komunikacyjnego, co wpływa szczególnie na osoby starsze oraz uczniów. Wśród najważniejszych działań i inwestycji jakie powinny być zrealizowane w gminie w najbliższym czasie mieszkańcy wymieniają rozbudowę sieci infrastruktury, w szczególności kanalizacji, która wciąż obejmuje niezadowalającą powierzchnię gminy. Wielu z nich skarży się również na zły stan techniczny dróg i brak chodników. Wymienia się również wzbogacenie oferty kulturalnej gminy, zawieszenie liczby miejsc pracy, a także rozwój usług z zakresu ochrony zdrowia. Wskazano

również potrzebę rozwoju infrastruktury turystycznej związanej z odwiedzającymi miejsca związane z serialem „Noce i Dnie”. Zdecydowana liczba ankietowanych uważa, że w gminie Wodynie powinna powstać nowa zabudowa mieszkaniowa i usługowa.

Ważne w kontekście projektowania założeń programowych Strategii rozwoju Gminy Wodynie będzie także wsparcie mieszkańców gminy i tworzenie korzystnych warunków do życia dla potencjalnych nowych mieszkańców. Ze względu na wysokie ceny nieruchomości w miastach coraz więcej osób wyprowadza się na przedmieścia, wybierając jednak w pierwszej kolejności miejscowości najlepiej skomunikowane z miejscem pracy, co dowodzi na potrzebę inwestycji w rozwój komunikacyjny gminy. Rozwój pracy zdalnej oraz rosnące ceny mieszkań mogą doprowadzić do osiedlania się ludzi coraz dalej od głównych ośrodków miejskich. Gmina powinna jednak zapewniać nowym i obecnym mieszkańcom jak najlepszy dostęp do podstawowych usług, inwestując i rozszerzając ofertę usług oświaty i zdrowia oraz stwarzając atrakcyjne warunki do powstawania obiektów komercyjnych skupionych na handlu bądź gastronomii.

VIII. ŹRÓDŁA

1. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.)
2. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1907 z późn. zm.)
3. Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o prowadzeniu polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198 z późn. zm.)
4. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 z późn. zm.)
5. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.)
6. Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 82)
7. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1491 z późn. zm.)
8. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2023 r. poz. 300)
9. Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2012-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2023
10. Raport o stanie gminy Wodynie za rok 2023
11. Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim – raport wojewódzki za rok 2023. GIOŚ Warszawa, 2024
12. Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego (bdl.stat.gov.pl)
13. <https://czystepowietrze.gov.pl/>
14. <https://wodynie.bipgmina.pl>
15. cfrop.gdos.gov.pl
16. <https://mwkz.pl/zabytki/rejestr-i-ewidencja-zabytkow>
17. dane.gov.pl
18. geoportal.gov.pl
19. geoserwis.gdos.gov.pl
20. google.com/maps
21. <https://wodynie.e-mapa.net>

- 22. wikipedia.org
- 23. www.wodynie.eu
- 24. Narodowy Instytut Dziedzictwa
- 25. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
- 26. www.wody.gov.pl
- 27. Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce
- 28. www.apgw.gov.pl
- 29. ebin.josm.pl

IX. SPIS RYSUNKÓW, TABEL I ZAŁĄCZNIKÓW

1. Spis rysunków

Rysunek 1 Historyczna mapa okolic Wodyni i Seroczyna	10
Rysunek 2 Granice administracyjne gminy Wodynie	11
Rysunek 3 Rozmieszczenie podstawowych usług publicznych w gminie Wodynie	22
Rysunek 4 Kościół Nawiedzenia NMP w Seroczynie	26
Rysunek 5 Podział gminy Wodynie na regiony fizyczno-geograficzne.....	33
Rysunek 6 Udokumentowane złoża kopalin na terenie gminy Wodynie.....	35
Rysunek 7 Obszary zagrożenia powodziowego w gminie Wodynie	40
Rysunek 8 Formy ochrony przyrody w gminie Wodynie.....	42
Rysunek 9 Powiązania osadnicze i komunikacyjne Gminy Wodynie	46
Rysunek 10 Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy Wodynie.....	47
Rysunek 11 Infrastruktura transportowa	61
Rysunek 12 Infrastruktura techniczna w gminie Wodynie	64

2. Spis tabel

Tabela 1 Zmiany liczby ludności według ekonomicznych grup wieku w latach 2013-2023	13
Tabela 2 Wybrane wydatki na pomoc społeczną w 2023 roku.....	18
Tabela 3 Powody przyznawania pomocy społecznej w 2023 roku	18
Tabela 4 Opis sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD)	24
Tabela 5 Wskaźniki dotyczące podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w gminie Wodynie w porównaniu do danych z poziomu powiatu, województwa i kraju (dane na 2023 rok)	25
Tabela 6 Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Wodynie w latach 2019-2023.....	25
Tabela 7 Pogłowie zwierząt gospodarskich w gminie Wodynie.....	27
Tabela 8 Struktura produkcji rolnej w gminie Wodynie	27
Tabela 9 Podział gminy Wodynie na regiony fizyczno-geograficzne.....	32
Tabela 10 Złoża surowców mineralnych w gminie Wodynie	34
Tabela 11 Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych występujących na terenie gminy Wodynie	36

Tabela 12 Zestaw działań związanych z gospodarką wodną, wyznaczonych dla jednolitych części wód powierzchniowych występujących na terenie gminy Wodynie, leżących w kompetencji gminy 37

Tabela 13 Charakterystyka jednolitych części wód podziemnych występujących na terenie gminy Wodynie 39

Tabela 14 Wynikowe klasy strefy mazowieckiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych pod kątem ochrony zdrowia i roślin 43

Tabela 15 Średni Dobowy Ruch Roczny dla DW802 i DW803 44

Tabela 16 Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego ... 48

Tabela 17 Wykaz zabytków wpisanych do rejestru zabytków 49

Tabela 18 Wykaz zabytków wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków łącznie z zabytkami wpisanymi do rejestru zabytków 50

Tabela 19 Wykaz zabytków archeologicznych na terenie gminy Wodynie 54

Tabela 20 Udział mieszkańców gminy Wodynie korzystających z instalacji sieci infrastruktury technicznej w 2023 roku 62

3. Spis wykresów

Wykres 1 Zmiana liczby ludności w latach 2013-2023 12

Wykres 2 Zmiana liczby ludności według płci w latach 2013-2023 13

Wykres 3 Dynamika zmian liczby ludności według ekonomicznych grup wieku w latach 2013-2023 14

Wykres 4 Zmiany przyrostu naturalnego w latach 2013-2023 14

Wykres 5 Zmiany migracji ludności w latach 2013-2023 15

Wykres 6 Liczba dzieci uczęszczająca do szkół podstawowych w gminie w 2023 roku 16

Wykres 7 Liczba udzielonych porad lekarskich w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na terenie gminy w latach 2019-2023 17

Wykres 8 Liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w gminie Wodynie w latach 2019-2023 23

Wykres 9 Liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w gminie Wodynie w 2023 r. w podziale według sekcji PKD 24

Wykres 10 Dochody gminy Wodynie latach 2019-2023 29

Wykres 11 Źródła dochodu gminy Wodynie w 2023 r. 29

Wykres 12 Wydatki gminy Wodynie w latach 2019-2023 30

Wykres 13 Podział wydatków gminy Wodynie w latach 2019-2023 30